

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

M. PHILIPPE LÉGER

της 10ης Ιουνίου 1997 *

1. Προκειμένου να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που του υπέβαλε το Hoge Raad der Nederlanden, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3 του πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971¹, το Δικαστήριο θα πρέπει να εξετάσει ορισμένα ζητήματα αρχής, αφορώντα τη Σύμβαση των Βρυξελλών, της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις², όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση περί προσχωρήσεως του 1978³ (στο εξής: Σύμβαση ή Σύμβαση των Βρυξελλών). Ειδικότερα, τα υποβληθέντα στο Δικαστήριο ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία των άρθρων 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, 5, σημείο 1, και 24 της Συμβάσεως, ερμηνεία που μπορεί να έχει αντίκτυπο σε πολύ ευρύτερο πλαίσιο από εκείνο της υπό κρίση υποθέσεως.

2. Η υπό κρίση υπόθεση συνοψίζεται αμέσως κατωτέρω.

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

3. Η εταιρία Van Uden Maritime (στο εξής: Van Uden ή ανααιρεσίουσα), με έδρα το Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες), και η εταιρία Kom-

manditgesellschaft in Firma Deco-Line, Peter Determann (στο εξής: Deco-Line ή ανααιρεσίβλητη), που εδρεύει στο Αμβούργο (Γερμανία), συνήψαν τον Μάρτιο του 1993 μια slot/space charter agreement (σύμβαση ναυλώσεως χώρου/θέσεων). Σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή, η Van Uden έθετε στη διάθεση της Deco-Line, έναντι της καταβολής ναύλου (υπολογιζομένου βάσει του συμφωνηθέντων μεταξύ των μερών τιμών), χώρο για τη φόρτωση των πλοίων που εκμεταλλεύεται η Deco-Line προς εκτέλεση δρομολογίων.

4. Δεδομένου ότι η Deco-Line δεν εξόφλησε ορισμένα τιμολόγια, η αντισυμβαλλομένη της κίνησε στις Κάτω Χώρες την προβλεπόμενη από τη σύμβαση διαδικασία διαιτησίας.

5. Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει⁴ ότι η Deco-Line δεν διαθέτει στη χώρα αυτή περιουσιακά στοιχεία δυνάμενα να κατασχεθούν.

6. Θεωρώντας ότι η Deco-Line καθυστέρησε να ορίσει διαιτητές και ότι η παράλειψη εξοφλήσεως των τιμολογίων της της

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — Πρωτόκολλο για την ερμηνεία από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 20).

2 — ΕΕ 1982, L 388, σ. 7.

3 — Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978, για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 24).

4 — Σημείο 3.1, στοιχείο iv, της διατάξεως περί παραπομπής.

προκαλούσε ταμειακές δυσχέρειες, Van Uden ζήτησε από τον πρόεδρο του Rechtbank te Rotterdam τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, για να επιτύχει την εξόφληση τεσσάρων από τις ληξιπρόθεσμες βάσει της συμβάσεως χρηματικών απαιτήσεων. Η Van Uden ζήτησε, κυρίως, την καταβολή ποσού 830 919,13 γερμανικών μάρκων (DM) νομιμοτόκως και, επικουρικόως, την προκαταβολή 404 923,29 DM, επί του κυρίως αιτουμένου ποσού.

7. Η Deco-Line αμφισβήτησε τη δικαιοδοσία του ολλανδικού δικαστηρίου και ισχυρίστηκε ότι, δυνάμει της γενικής κατ' αρχήν δικαιοδοσίας που απονέμει το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών στα δικαστήρια του κράτους όπου ο ενάγων έχει την κατοικία του, αρμόδια ήσαν τα γερμανικά δικαστήρια. Επικουρικόως, η Deco-Line αμφισβήτησε το επείγον της υποθέσεως.

8. Κατ' αρχάς, ο πρόεδρος του εν λόγω δικαστηρίου απέρριψε την υποβληθείσα ένσταση ελλείψεως δικαιοδοσίας. Έκρινε ότι μια αίτηση ασφαλιστικών μέτρων όπως αυτή που είχε υποβληθεί ενώπιόν του πρέπει να θεωρείται ως επιδιώκουσα τη λήψη «ασφαλιστικού μέτρου» υπό την έννοια του άρθρου 24 της Συμβάσεως και, επομένως, κατέληξε ότι η διεθνής δικαιοδοσία του δεν έπρεπε οπωσδήποτε να στηριχθεί στους γενικούς κανόνες των άρθρων 2 έως 18 της Συμβάσεως καθώς και ότι πληρούσε την προϋπόθεση περί υπάρξεως διεθνούς δικαιοδοσίας δυνάμει του εθνικού του δικαίου.

9. Πράγματι, για την εκδίκαση αγωγής κατά προσώπου που δεν έχει στις Κάτω Χώρες ούτε γνωστή κατοικία ούτε αναγνωρισμένη διαμονή, το άρθρο 126, παράγραφος 3, του

ολλανδικού κώδικα πολιτικής δικονομίας (στο εξής: ΚΠΔ) απονέμει διεθνή δικαιοδοσία στο δικαστήριο της κατοικίας του ενάγοντος, εφόσον υπάρχει ορισμένος ελάχιστος αριθμός συνδετικών στοιχείων με την ολλανδική έννομη τάξη. Ο Ολλανδός δικαστής θεώρησε ότι η προϋπόθεση αυτή πληρούταν εν προκειμένω για δύο λόγους. Πρώτον, η Deco-Line μετέχει στο διεθνές εμπόριο και, κατ' αυτόν τον τρόπο, αποκτά στις Κάτω Χώρες απαιτήσεις που θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν σε περίπτωση αναγκαστικής εκτελέσεως στις Κάτω Χώρες μιας ενδεχόμενης καταψηφιστικής σε βάρος της αποφάσεως. Δεύτερον, μια τέτοια απόφαση θα μπορούσε να εκτελεστεί επίσης στη Γερμανία.

10. Επιπλέον, ο πρόεδρος του εν λόγω δικαστηρίου έκρινε ότι το γεγονός ότι οι συμβαλλόμενοι είχαν συμφωνήσει να προσφύγουν σε διαδικασία διαιτησίας στις Κάτω Χώρες ουδόλως θίγει τη δικαιοδοσία που του απονέμει το ολλανδικό δίκαιο, σύμφωνα με το άρθρο 1022, παράγραφος 2, του ΚΠΔ, το οποίο έχει ως εξής:

«Η ρήτρα διαιτησίας δεν εμποδίζει τους συμβαλλομένους να ζητούν από τα τακτικά δικαστήρια τη λήψη συντηρητικού μέτρου ή να υποβάλλουν αίτηση ασφαλιστικών μέτρων στον πρόεδρο του δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 289 (...)».

11. Κατά συνέπεια, με προσωρινώς εκτελεστική διάταξη της 21ης Ιουνίου 1994, ο πρόεδρος του εν λόγω δικαστηρίου υποχρέωσε τη Deco-Line, σύμφωνα με το αίτημα της Van Uden, να της καταβάλει νομιμοτόκως ποσό 377 625,35 DM.

12. Αντιθέτως, το *Gerechtshof te 's-Gravenhage*, ενώπιον του οποίου ασκήθηκε έφεση, έκρινε ότι τα ολλανδικά δικαστήρια δεν είχαν διεθνή δικαιοδοσία και, με απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 1994, ακύρωσε την προαναφερθείσα διάταξη.

13. Κατά το δικαστήριο αυτό, μολονότι το άρθρο 24 της Συμβάσεως επιτρέπει, πράγματι, στον πρόεδρο του *Rechtbank te Rotterdam* να θεμελιώσει τη διεθνή δικαιοδοσία του στο άρθρο 126, παράγραφος 3, του ΚΠΔ — του οποίου οι προϋποθέσεις εφαρμογής πληρούνται, κατ' αρχήν, εν προκειμένω — παρά ταύτα, η εν λόγω διεθνή δικαιοδοσία εξαρτάται περαιτέρω από την προϋπόθεση να παρουσιάζει η συγκεκριμένη υπόθεση επαρκή συνδετικά στοιχεία με την ολλανδική έννομη τάξη. Όμως, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι, στο πλαίσιο της Συμβάσεως των Βρυξελλών, η τελευταία αυτή προϋπόθεση πληρούται μόνον εάν η διάταξη του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων μπορεί να παραγάγει αποτελέσματα και να εκτελεστεί εντός της περιφέρειάς του. Στο πλαίσιο του συστήματος που έχει καθιερώσει η Σύμβαση, η προϋπόθεση αυτή πληρούται επίσης εάν η διεθνή δικαιοδοσία του επιληφθέντος δικαστή μπορεί επίσης να στηριχθεί, όπως εν προκειμένω, στο άρθρο 5, σημείο 1, της Συμβάσεως (καθόσον η αίτηση της Van Uden σκοπεί στην καταβολή χρηματικού ποσού, ο δε τόπος εκπληρώσεως της εν λόγω απορρέουσας από σύμβαση υποχρέωσης βρίσκεται στις Κάτω Χώρες). Όμως, κατά το *Gerechtshof*, το ενδεχόμενο απλώς και μόνο να αποκτήσει η *Deco-Line* στο μέλλον περιουσιακά στοιχεία στο ολλανδικό έδαφος δεν αρκεί προς τούτο.

14. Η Van Uden άσκησε αναίρεση. Το *Hoge Raad*, κρίνοντας ότι είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί η ερμηνεία των διατάξεων της Συμβάσεως των οποίων έγινε επίκληση, ανέ-

στειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- 1) Οσάκις η απορρέουσα από σύμβαση υποχρέωση χρηματικής παροχής πρέπει να εκπληρωθεί σε συμβαλλόμενο κράτος (οπότε, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, ο δανειστής μπορεί να εναγάγει τον υπερήμερο οφειλέτη ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους αυτού, προκειμένου να ζητήσει την εκπλήρωση της παροχής, ακόμη κι αν ο οφειλέτης έχει την κατοικία του στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου κράτους), έχουν τα δικαστήρια του πρώτου κράτους (άνευ ετέρου) διεθνή δικαιοδοσία επίσης σχετικά με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που έχει υποβάλει ο δανειστής κατά του οφειλέτη, προκειμένου να υποχρεωθεί ο τελευταίος, με προσωρινώς εκτελεστή διάταξη, να του καταβάλει το ποσό που ο δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων θεωρεί ότι κατά πάσα πιθανότητα του οφείλεται ή εξαρτάται η δικαιοδοσία του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων από περαιτέρω προϋποθέσεις, όπως είναι, π.χ., η προϋπόθεση ότι η εκδοθησομένη διάταξη ασφαλιστικών μέτρων θα παραγάγει (ή μπορεί να παραγάγει) αποτελέσματα εντός του συμβαλλόμενου κράτους του επιληφθέντος δικαστή;
- 2) Επηρεάζεται η απάντηση στο πρώτο ερώτημα από το γεγονός ότι η συναφθείσα μεταξύ των μερών σύμβαση περιέχει ρήτρα διαιτησίας και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, επηρεάζει περαιτέρω την απάντηση αυτή ο τόπος της διαιτησίας που προβλέπει η ρήτρα;

- 3) Αν η απάντηση που αρμόζει στο πρώτο ερώτημα είναι ότι, για να έχει ο δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων διεθνή δικαιοδοσία, πρέπει επίσης η διάταξη που καλείται να εκδώσει να παραγάγει (ή να είναι ικανή να παραγάγει) τα αποτελέσματα της εντός του συμβαλλόμενου κράτους του επιληφθέντος δικαστή, σημαίνει αυτό ότι πρέπει να μπορεί η αιτούμενη καταψηφιστική διάταξη να εκτελεστεί στο εν λόγω κράτος, συγκεκριμένα δε πρέπει η προϋπόθεση αυτή να πληροῦται κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων ή αρκεί η πιθανολόγηση ότι θα πληρωθεί στο μέλλον;
- 4) Εμπίπτει η προβλεπόμενη από τα άρθρα 289 επ. του ολλανδικού κώδικα πολιτικής δικονομίας δυνατότητα υποβολής, σε επείγουσες περιπτώσεις, στον πρόεδρο του Arrondissementsrechtbank αιτήσεως για την έκδοση προσωρινώς εκτελεστής διατάξεως ασφαλιστικών μέτρων στην έννοια των «ασφαλιστικών μέτρων» κατά το άρθρο 24 της Συμβάσεως των Βρυξελλών;
- 5) Επηρεάζεται η απάντηση στο τέταρτο ερώτημα από το γεγονός ότι έχει κινηθεί ή μπορεί να κινηθεί διαδικασία επί της ουσίας και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, ασκεί επίσης επιρροή το γεγονός ότι εκκρεμεί εν προκειμένω διαιτητική διαδικασία;
- 6) Επηρεάζεται η απάντηση στο τέταρτο ερώτημα από το γεγονός ότι με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ζητείται να υποχρεωθεί ο καθού να εκπληρώσει χρηματική παροχή, υπό την έννοια που περιγράφηκε στο πρώτο ερώτημα;
- 7) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα και εφόσον «δικαστήριο άλλου συμβαλλόμενου κράτους έχει, σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υποθέσεως», πρέπει να ερμηνευθεί το άρθρο 24 και, συγκεκριμένα, η έκφραση «ασφαλιστικά μέτρα που προβλέπονται από το δίκαιο συμβαλλόμενου κράτους» υπό την έννοια ότι ο δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων έχει (άνευ ετέρου) διεθνή δικαιοδοσία, οσάκις τούτο προβλέπεται από τους περί διεθνούς δικαιοδοσίας κανόνες του εθνικού του δικαίου, ακόμη κι αν πρόκειται για κανόνες που μνημονεύονται στο άρθρο 3, δεύτερο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών ή εξαρτάται η δικαιοδοσία του στην τελευταία αυτή περίπτωση από περαιτέρω προϋποθέσεις, όπως, π.χ., από την προϋπόθεση ότι η διάταξη που καλείται να εκδώσει ο δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων θα παραγάγει (ή μπορεί να παραγάγει) αποτελέσματα στο οικείο συμβαλλόμενο κράτος;
- 8) Αν η απάντηση που αρμόζει στο έβδομο ερώτημα είναι ότι, για να έχει ο δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων διεθνή δικαιοδοσία, θα πρέπει επίσης η διάταξη που καλείται να εκδώσει να παραγάγει (ή να μπορεί να παραγάγει) τα αποτελέσματά της εντός του συμβαλλόμενου κράτους του επιληφθέντος δικαστή, σημαίνει αυτό ότι η αιτούμενη καταψηφιστική διάταξη πρέπει να μπορεί να εκτελεστεί στο

κράτος αυτό, και, αν ναι, πρέπει να πληροúται η προϋπόθεση αυτή κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων ή αρκεί η πιθανολόγηση ότι θα πληρωθεί στο μέλλον;

3. η κοινωνική ασφάλιση,

4. η διαιτησία».

II — Νομικό πλαίσιο

A — Οι κρίσιμες διατάξεις της Συμβάσεως των Βρυξελλών

15. Στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως (τίτλος I) υπάγονται, σύμφωνα με το άρθρο της 1, οι αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Κατά το δεύτερο εδάφιο του άρθρου αυτού, από το πεδίο εφαρμογής της εξαιρούνται:

«1. η προσωπική κατάσταση και η ικανότητα των φυσικών προσώπων, οι περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, οι κληρονομικές σχέσεις,

2. οι πτωχεύσεις, πτωχευτικοί συμβιβασμοί και άλλες ανάλογες διαδικασίες,

16. Διάφορες βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας (τίτλος II) καθιστούν δυνατό να προσδιορίζεται ποιο δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί εγκύρως της υποθέσεως, ενώ μια γενική κατ' αρχήν δικαιοδοσία απονέμεται στο δικαστήριο της κατοικίας του εναγομένου (άρθρο 2). Σύμφωνα με το άρθρο 3, δεύτερο εδάφιο, δεν μπορούν να εφαρμοστούν σε βάρος του εναγομένου οι «υπέρμετρες δικαιοδοτικές βάσεις» όπως είναι, μεταξύ άλλων, «στις Κάτω Χώρες: το άρθρο 126, παράγραφος 3, και το άρθρο 127 του *Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering* (κώδικα πολιτικής δικονομίας)».

17. Στο πλαίσιο των «ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας» (τμήμα 2 του τίτλου II), προβλέπονται ορισμένοι άλλοι κανόνες τους οποίους μπορεί να προκρίνει ο ενάγων αντί εκείνου του άρθρου 2, επειδή η διαφορά συνδέεται στενά με συγκεκριμένο δικαστήριο. Έτσι, κατά το άρθρο 5, σημείο 1:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους μπορεί να εναχθεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος:

1. ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή (...).»

18. Τέλος, τα «ασφαλιστικά μέτρα» αποτελούν το αντικείμενο του άρθρου 24 της Συμβάσεως, που είναι η μοναδική διάταξη του τμήματος 9 του τίτλου II. Το άρθρο αυτό επιτρέπει σε δικαστή ο οποίος δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υποθέσεως να λάβει τέτοια μέτρα, σε υποθέσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως, εάν ο ενάγων επιλέξει να απευθυνθεί σ' αυτόν, και όχι στον δικαστή άλλου συμβαλλόμενου κράτους, ο οποίος έχει διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υποθέσεως. Τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν είναι εκείνα που προβλέπει το δίκαιο του κράτους του επιληφθέντος δικαστηρίου.

B — Το εθνικό δίκαιο

19. Η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, γνωστή ως «kort geding», διέπεται από τα άρθρα 289 επ. του ΚΠΑ.

20. Η Επιτροπή αναφέρει συναφώς τα ακόλουθα ⁵:

«Πρόκειται για αίτηση προσωρινών μέτρων που υποβάλλεται στον πρόεδρο του Arrondissementsrechtbank. Στις Κάτω Χώρες γίνεται ευρύτατα προσφυγή στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Η προϋπόθεση περί του επείγοντος, που έχει αποφασιστική σημασία στο πλαίσιο της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, δεν τηρείται με αυστηρότητα. Μολονότι η διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων καταλήγει στη λήψη ή την απόρριψη των αιτουμένων ασφαλιστικών

μέτρων, η απόφαση που εκδίδεται επί των ασφαλιστικών μέτρων θεωρείται συχνά απρόσβλητη από τους διαδικούς, υπό την έννοια ότι δεν κινούν διαδικασία επί της ουσίας. Αρχικά, η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων μπορούσε να αφορά μόνο μέτρα για την εξασφάλιση ή τη διατήρηση δικαιωμάτων, αλλά, από ορισμένου χρόνου, το Hoge Raad δέχεται επίσης, εντός ορισμένων ορίων, αιτήσεις αφορώσες την καταβολή χρηματικών ποσών. Έτσι, διά της λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, είναι δυνατόν να επιτευχθεί η προκαταβολή ποσού προς εξόφληση χρηματικής απαιτήσεως, εφόσον το κύρος της οικείας απαιτήσεως είναι εντελώς ή ουσιαστικά αναμφισβήτητο.»

21. Μολονότι η Ολλανδική Κυβέρνηση δεν υπέβαλε παρατηρήσεις στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, είναι σκόπιμο να γίνει παραπομπή στα στοιχεία που είχε παράσχει στο πλαίσιο της υποθέσεως 25/81, W. κατά H., επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1982 (Συλλογή 1982, σ. 1189):

«(...) η Ολλανδική Κυβέρνηση τονίζει ότι η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων είναι ένα μέσο ρυθμίσεως επειγουσών περιπτώσεων, το οποίο, ακόμη κι αν δεν έχει χαρακτήρα συντηρητικού μέτρου, έχει πάντως, σε όλες τις περιπτώσεις, προσωρινό χαρακτήρα. Προσθέτει δε ότι ο προσωρινός αυτός χαρακτήρας των αποφάσεων που εκδίδονται επί αιτήσεων λήψεως ασφαλιστικών μέτρων βάσει του άρθρου 289 του ολλανδικού κώδικα πολιτικής δικονομίας εκφράζεται στο άρθρο 292 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, το οποίο ορίζει τα εξής: “Οι αποφάσεις επί ασφαλιστικών μέτρων δεν επηρεάζουν την υπόθεση της κυρίας δίκης” ⁶.

⁵ — Σημείο 5 των παρατηρήσεών της.

⁶ — Σ. 1199.

III — Οι απαντήσεις στα ερωτήματα

22. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι το ολλανδικό δικαστήριο θεωρεί, κατ' ουσίαν, ότι η Σύμβαση περιέχει δύο πιθανά ερείσματα στα οποία θα μπορούσε να στηριχθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικάζοντος κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων προέδρου του *Rechtbank te Rotterdam*: πρόκειται, αφενός, (ερωτήματα 1 έως 3), για το άρθρο 5, σημείο 1 (που προβλέπει τη δυνατότητα ενός *forum specialis* για τις διαφορές που αφορούν υποχρεώσεις απορρέουσες από σύμβαση) και, αφετέρου, (ερωτήματα 4 έως 8), για το άρθρο 24 (το οποίο θεσπίζει μια ειδική βάση διεθνούς δικαιοδοσίας για τα ασφαλιστικά μέτρα).

23. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, ειδικότερα, αν η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι η απόφαση που θα εκδώσει θα παραγάγει τα αποτελέσματά της εντός του κράτους του και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν η προϋπόθεση αυτή πρέπει να πληρούται κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως ή αν αρκεί να μπορεί απλώς να πληρωθεί στο μέλλον.

24. Όσον αφορά τις δύο αυτές περιπτώσεις, το αιτούν δικαστήριο ερωτά επίσης, μεταξύ άλλων, αν έχει σημασία το γεγονός ότι η υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί υπάγεται σε δαιοτησία (ερωτήματα 2 και 5).

25. Θα εξετάσω τα υποβληθέντα ερωτήματα διαδοχικά από τρεις οπτικές γωνίες, οι οποίες αντιστοιχούν στις τρεις διατάξεις της Συμβάσεως των Βρυξελλών στις οποίες εστιάζεται ο προβληματισμός του αιτούντος δικαστηρίου: πρόκειται για τα άρθρα 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, 5, σημείο 1, και 24.

A — Προκαταρκτικές παρατηρήσεις σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής της Συμβάσεως των Βρυξελλών παρά την ύπαρξη ρήτρας δαιοτησίας

26. Εκ προοιμίου, πρέπει να προσδιοριστεί αν, δυνάμει του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, της Συμβάσεως, η ύπαρξη ρήτρας δαιοτησίας έχει ως αποτέλεσμα την εξαίρεση μιας διαδικασίας όπως η υπό κρίση από το πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως αυτής.

27. Στις γραπτές παρατηρήσεις που υπέβαλαν ενώπιον του Δικαστηρίου οι διάδικοι της κύριας δίκης, η Γερμανική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή, αναφέρονται στο ζήτημα αυτό στο πλαίσιο της εξετάσεως των ερωτημάτων 2 και 5, παρά το γεγονός ότι τα δύο αυτά ερωτήματα δεν αφορούν άμεσα την προβληματική αυτή. Έχω την εντύπωση ότι, στην πραγματικότητα, το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται στη ρήτρα δαιοτησίας και στη δαιοτητική διαδικασία μάλλον για να αξιολογήσει κατά πόσον επηρεάζουν τη δυνατότητα να παραγάγει η απόφαση που θα εκδοθεί από το επιληφθέν δικαστήριο αποτελέσματα εντός του εδάφους του κράτους του, παρά για να ερευνήσει αν η ύπαρξή τους είναι ικανή να αποκλείσει την εφαρμογή της Συμβάσεως.

28. Είναι, εξάλλου, ενδεικτικό ότι, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, δεν υποβλήθηκε καμία ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας των ολλανδικών δικαστηρίων, στηριζόμενη στην ύπαρξη της ρήτηρας διαιτησίας. Η ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας που υπέβαλε η αναιρεσίβλητη ενώπιον του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων σκοπούσε στο να αναγνωρισθεί, *κατ' εφαρμογήν των κανόνων της Συμβάσεως*, η γενική *κατ' αρχήν* διεθνής δικαιοδοσία των γερμανικών δικαστηρίων, στην περιφέρεια των οποίων έχει την έδρα της. Δεν έγινε επίκληση του ευεργετήματος της ρήτηρας περί διαιτησίας και, όπως φαίνεται, παρεμπιπτόντως μόνον το δευτεροβάθμιο δικαστήριο εξέτασε αυτεπαγγέλτως το ζήτημα αυτό υπό το φως των εφαρμοστέων διατάξεων του εθνικού του δικαίου.

1. Ως προς το άρθρο 17 της Συμβάσεως

29. Η διαπίστωση αυτή καθιστά αναγκαία μια προκαταρκτική παρατήρηση. Όλες οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν σχετικά με την επίπτωση, εν προκειμένω, της ρήτηρας διαιτησίας στηρίζονται σε ορισμένη ερμηνεία του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, της Συμβάσεως. Ωστόσο, θεωρώ σκόπιμο να αντικρούσω ευθύς εξαρχής μια άποψη η οποία, μολοντί δεν προβλήθηκε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, θα μπορούσε, παρά ταύτα, να φανεί ελκυστική.

30. Πράγματι, θα μπορούσε να αισθανθεί κανείς τον πειρασμό να θεωρήσει τη συναφθείσα μεταξύ των μερών ρήτρα διαιτη-

σίας ως εκούσια παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας, υπό την έννοια του άρθρου 17 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει τα εξής:

«Αν τα μέρη, από τα οποία ένα τουλάχιστον έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, συμφώνησαν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια συμβαλλόμενου κράτους θα δικάζουν τις διαφορές που έχουν προκύψει ή που θα προκύψουν από συγκεκριμένη έννομη σχέση, το δικαστήριο αυτό ή τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία (...).»

31. Χωρίς να εκφέρω γνώμη επί του ζητήματος αν μια ρήτρα απονέμουσα δικαιοδοσία σε διαιτητικό δικαστήριο πρέπει να θεωρείται ως ρήτρα απονέμουσα διεθνή δικαιοδοσία σε «δικαστήριο ή σε δικαστήρια συμβαλλόμενου κράτους» υπό την έννοια της διατάξεως αυτής και, συνακόλουθα, επί του ζητήματος αν θα μπορούσε να βρεθεί τρόπος να εφαρμοστεί το άρθρο 17 εν προκειμένω, θεωρώ ότι αρκεί να υπογραμμιστεί ότι, αν συνέτρεχε τέτοια περίπτωση, τούτο δε θα ματαίωνε την εφαρμογή των διατάξεων της Συμβάσεως.

32. Πράγματι, υπάρχουν δύο εναλλακτικές δυνατότητες.

33. Η μία δυνατότητα είναι να εξομωθεί η περίπτωση αυτή με την εξεταζόμενη από τους θεωρητικούς του δικαίου περίπτωση ρήτηρας απονέμουσας διεθνή δικαιοδοσία σε δικαστήριο τρίτου κράτους ή ρήτηρας που δεν πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο 17. Εάν, επομένως, στην περίπτωση αυτή, δεν είναι πλέον η Σύμβαση των Βρυξελλών εκείνη που θα καταστήσει δυνατή τη διαπίστωση της σημασίας της εν

λόγω ρήτηρας, αλλά το δίκαιο κάθε επιμέρους κράτους, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η *lex fori* προκειμένου να κριθεί αν, ενδεχομένως, πρέπει να αποκλειστεί η εκ μέρους της ρήτηρας παραγωγή αποτελεσμάτων⁷. Πράγματι, ο επιληφθείς της υποθέσεως δικαστής απέκλεισε την εφαρμογή της εν προκειμένω επίδικης ρήτηρας κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του εθνικού του δικαίου (άρθρο 1022, παράγραφος 2, του ΚΠΑ).

34. Η δεύτερη εναλλακτική δυνατότητα είναι να εξομοιωθεί άνευ ετέρου το ορισθέν διαιτητικό δικαστήριο προς «δικαστήριο ή τα δικαστήρια συμβαλλόμενου κράτους» υπό την έννοια του άρθρου 17. Τότε, όμως, το γεγονός ότι, εν προκειμένω, ο εναγόμενος παρέστη εκουσίως και δεν προέβαλε ένσταση ελλείψεως δικαιοδοσίας, επικαλούμενος ότι δικαιοδοσία συναφώς έχει το διαιτητικό δικαστήριο, θα συνεπαγόταν τη σιωπηρή παρέκταση της διεθνούς δικαιοδοσίας υπό την έννοια του άρθρου 18 της Συμβάσεως⁸, το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Πέραν των περιπτώσεων όπου η διεθνής δικαιοδοσία απορρέει από άλλες διατάξεις της παρούσας Συμβάσεως, το δικαστήριο συμβαλλόμενου κράτους ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται αποκτά διεθνή δικαιοδοσία. Ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται αν η παράσταση έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας ή αν υπάρχει άλλο δικαστήριο με αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 16.»

7 — Βλ., με αυτό το πνεύμα, Gaudemet-Tallon, H.: *Les conventions de Bruxelles et de Lugano*, L. G. H. J., 1993, σημείο 237. Gothei, P. et Holleaux, D.: *La convention de Bruxelles du 27.9.1968*, Jupiter, 1985, σημείο 119. Droz, G. A. L.: *Compétence judiciaire et effets des jugements dans le Marché Commun (Étude de la Convention de Bruxelles du 27 septembre 1968)*, Dalloz, 1972, σημεία 93 και 102.

8 — Αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 1981, 150/80, Elefanten Schuh (Συλλογή 1981, σ. 1671, σκέψη 11), και της 7ης Μαρτίου 1985, 48/84, Spritzley (Συλλογή 1985, σ. 787, σκέψη 26).

35. Είναι φανερό ότι, εν πάση περιπτώσει, ακόμη κι αν εφαρμοζόταν το άρθρο 17 της Συμβάσεως, τούτο δεν θα απέκλειε την εφαρμογή της Συμβάσεως. Βέβαια, όπως είναι αυτονόητο, θα έπρεπε επιπλέον να εμπίπτει η διαφορά στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως. Έτσι, επανέρχομαι στο πρόβλημα που θέτει η ρήτρα διαιτησίας υπό το φως του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, της Συμβάσεως.

2. Ως προς το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, της Συμβάσεως

36. Η εξέταση αυτής της πτυχής της διαδικασίας, μολονότι — όπως προαναφέρθηκε — δεν συμπεριλαμβάνεται στα θιγόμενα από το αιτούν δικαστήριο ζητήματα, δεν μπορεί, παρά ταύτα να παραλειφθεί, δεδομένου ότι, αν γίνει δεκτό ότι η ύπαρξη της ρήτηρας διαιτησίας αποκλείει την εφαρμογή της Συμβάσεως, θα καταστεί άνευ αντικειμένου η απάντηση στα λοιπά ερωτήματα.

37. Συναφώς, έχουν υποστηριχθεί δύο απόψεις, οι οποίες στηρίζονται σε δύο αντίθετες ερμηνείες του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, της Συμβάσεως.

38. Η πρώτη, την οποία υποστηρίζουν η Deco-Line, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και, λιγότερο κατηγορηματικά, η Γερμανική Κυβέρνηση, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η υπό κρίση διαδικασία δεν μπο-

ρεί να διέπεται από τις διατάξεις της Συμβάσεως, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τους όρους της συναφθείσας συμβάσεως, τα μέρη της συμφώνησαν να υποβάλουν τις διαφορές τους σε διαιτητικό δικαστήριο.

39. Κατά τη δεύτερη άποψη, την οποία προβάλλουν η Van Uden και η Επιτροπή, δεν είναι σκόπιμη μια υπερβολικά ευρεία ερμηνεία του πεδίου της εξαιρέσεως που προβλέπει η εν λόγω διάταξη.

40. Μολονότι είναι η πρώτη φορά που ζητείται από το Δικαστήριο να αποφανθεί ως προς τις επιπτώσεις της υπέρξεως ρήτρας διαιτησίας επί της εφαρμογής των διατάξεων της Συμβάσεως των Βρυξελλών σε διαδικασία που εκκρεμεί ενώπιον εθνικού δικαστηρίου⁹, η προβληματική αυτή δεν ήταν άγνωστη στους συντάκτες της Συμβάσεως. Πράγματι, ήδη στην έκθεση του P. Schlosser¹⁰ εκτίθενται οι δύο ερμηνείες που

μπορούν να δοθούν στην εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4:

«Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων σχετικά με την ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, η εξέταση του θέματος αυτού προκάλεσε τη διαμόρφωση δύο θέσεων διαφορετικών και ασυμβίβαστων. Σύμφωνα με την πρώτη άποψη, που υποστηρίχθηκε κυρίως από την αντιπροσωπεία του Ηνωμένου Βασιλείου, η διάταξη αυτή καλύπτει όλες τις διαφορές για τη ρύθμιση των οποίων η δικαιοδοσία διαιτητικού δικαστηρίου έχει στηριχθεί σε συμφωνία που εξακολουθεί να είναι έγκυρη, συμπεριλαμβανομένων των δευτερευουσών διαφορών που αναφέρονται στην προβλεπόμενη διαδικασία διαιτησίας. Σύμφωνα με την άλλη άποψη, που υποστηρίχθηκε από τα αρχικά κράτη μέλη, η διαιτησία καλύπτει τις διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μόνον εάν οι διαδικασίες αυτές αναφέρονται σε δίκες διαιτησίας που έχουν ήδη περατωθεί, εκκρεμούν ή πρόκειται να αρχίσουν.»¹¹

41. Επομένως, είναι απολύτως φυσικό το ότι ενώπιον του Δικαστηρίου εκτέθηκαν και αναπτύχθηκαν διεξοδικά οι δύο αυτές «διαφορετικές και ασυμβίβαστες θέσεις».

42. Προς στήριξη της απόψεως ότι δεν είναι δυνατή η εφαρμογή των κανόνων της Συμβάσεως προβλήθηκαν τα επιχειρήματα που εκτίθενται κατωτέρω.

9 — Πρέπει ωστόσο να αναφερθώ στην απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουλίου 1991, C-190/89, Rich (Συλλογή 1991, σ. I-3855) — η οποία έχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της εξέτασής της υπό κρίση υποθέσεως και στην οποία θα επανέλθω μεταγενέστερα — με την οποία το Δικαστήριο εξέτασε την επίπτωση άλλων πτυχών μιας συμφωνίας περί διαιτησίας. Στην υπόθεση εκείνη είχε υποβληθεί στο Δικαστήριο το ερώτημα αν μια εκκρεμούσα ενώπιον εθνικού δικαστηρίου διαφορά που έχει ως αντικείμενο τον διορισμό δικαστή εμπάττει στην εξαίρεση του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν η εξαίρεση αυτή εφαρμόζεται επίσης όταν στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαφοράς ανακύπτει το προκαταρκτικό ζήτημα της υπέρξεως ή του κύρους μιας συμφωνίας περί διαιτησίας.

10 — Έκθεση σχετικά με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 περί προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας στη Σύμβαση για τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων και την αναγκαστική εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις καθώς και στο πρωτόκολλο σχετικά με την ερμηνεία της από το Δικαστήριο (EE 1986, C 298, σ. 99), γνωστή ως «έκθεση Schlosser».

11 — Ibidem, σημείο 61.

43. Συγκεκριμένα, η Deco-Line και η Γερμανική Κυβέρνηση¹² επισήμαναν τον κίνδυνο εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων, ο οποίος θα ανέκυπτε αν γινόταν δεκτή η ύπαρξη παράλληλης δικαιοδοσίας των εθνικών δικαστηρίων που δικάζουν κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων και των διαιτητικών δικαστηρίων που αποφαινόμενοι επί της ουσίας, όσον αφορά την εξέταση των διαφόρων πτυχών της ίδιας διαφοράς. Η Deco-Line και η Γερμανική Κυβέρνηση προέβλεψαν τον κίνδυνο ευχερούς καταστροφής μας ρήτρας διαιτησίας από ένα συμβαλλόμενο μέρος υπέρ των τακτικών δικαστηρίων.

44. Επιπλέον, η Γερμανική Κυβέρνηση διατείνεται ότι τα αιτούμενα ασφαλιστικά μέτρα συνδέονται αναπόσπαστα με το αντικείμενο της διαιτητικής διαδικασίας, υπό την έννοια ότι και στις δύο περιπτώσεις επιδιώκεται η εξόφληση απαιτήσεως. Όμως, δεδομένου ότι η διαιτητική διαδικασία εξαιρείται από το πεδίο της Συμβάσεως, η παρεπόμενη προς αυτήν αίτηση ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να έχει την ίδια τύχη¹³.

45. Τέλος, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστήριξε¹⁴ ότι εν προκειμένω η υποβολή της διαφοράς στον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων συγκαταλέγεται μεταξύ των διαδικασιών εκείνων «που έχουν ως αντικείμενο να προκαλέσουν την έναρξη διαιτητικής διαδικασίας», σύμφωνα με τον ορισμό που δίδει η έκθεση Schlosser¹⁵ στις διαδικασίες που εξαιρούνται δυνάμει του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, της Συμβάσεως.

46. Όχι μόνο δεν πείθομαι από την επιχειρηματολογία αυτή, αλλά, αντιθέτως, συμμερίζομαι την άποψη της Επιτροπής και της αναιρεσείουσας της κύριας δίκης¹⁶ ότι, δηλαδή, η εξαίρεση της «διαιτησίας» από το πεδίο της Συμβάσεως δεν καλύπτει την προκείμενη περίπτωση.

47. Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα που προέβλεψαν η Γερμανική Κυβέρνηση και η Deco-Line, πρέπει να τονιστεί ότι το επιχείρημα αυτό έχει ήδη προβληθεί στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση Rich. Δεν θα επανέλθω στο επιχείρημα αυτό, δεδομένου ότι το Δικαστήριο συμμερίστηκε την άποψη του γενικού εισαγγελέα Darmon, ο οποίος, στις προτάσεις του στην υπόθεση εκείνη¹⁷, πρότεινε την απόρριψή του, εκθέτοντας τα ακόλουθα:

«(...) υπάρχουν μέθοδοι για την επίλυση του ασφαλώς ανεπιθύμητου προβλήματος που ανακύπτει από το ενδεχόμενο εκδόσεως αντιφατικών μεταξύ τους δικαστικών και διαιτητικών αποφάσεων. Οι μέθοδοι αυτές έχουν εκτεθεί ιδίως σε μελέτη που ασχολείται με τις συγκρούσεις μεταξύ δικαστικών και διαιτητικών αποφάσεων [Schlosser, P.: "Conflicts entre jugement judiciaire et arbitrage", *Revue de l'arbitrage*, 1981, αριθ. 3, σ. 371]. Ο συγγραφέας της αναφέρεται ιδιαίτερα στην περίπτωση συγκρούσεως μεταξύ δικαστικής αποφάσεως που τυγχάνει της προστασίας της Συμβάσεως των Βρυξελλών και διαιτητικής αποφάσεως, καθώς και τις δυνατές λύσεις σε κάθε περίπτωση. Εν πάση περιπτώσει, από τη μελέτη αυτή προκύπτει σαφώς ότι, βάσει των αρχών που διέπουν τη διαιτησία, είναι δυνατόν, ανάλογα με το είδος της συγκρούσεως, να καθορίζεται αν πρέπει να υπερισχύει η δικαστική ή η διαιτητική απόφαση.»

16 — Βλ., αντιστοίχως, σημεία 18 και 19 και 2.1 των παρατηρήσεών τους.

17 — Σημείο 103.

12 — Βλ., αντιστοίχως, α.9 και 11 του κειμένου της γαλλικής μεταφράσεως των παρατηρήσεών τους.

13 — Προς στήριξη της επιχειρηματολογίας αυτής γίνεται επίκληση της αποφάσεως της 27ης Μαρτίου 1979, 143/78, De Cavel (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 597, στο εξής: απόφαση De Cavel I), και της προαναφερθείσας αποφάσεως W. κατά H., που αφορούσαν συντηρητικά μέτρα που είχαν ζητηθεί στο πλαίσιο διαφορών σχετικών με την προσωπική κατάσταση και τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων.

14 — Σημείο 8 των παρατηρήσεών της.

15 — Σημείο 64.

48. Πρέπει να παρατηρήσω επιπροσθέτως ότι, στην προκειμένη περίπτωση, μολοντί δεν μπορεί να αποκλειστεί ο κίνδυνος θετικής συγκρούσεως μεταξύ των αποφάσεων, η αποδοχή της εφαρμογής των κανόνων της Συμβάσεως παρουσιάζει ένα πλεονέκτημα. Το πλεονέκτημα αυτό έγκειται στο ότι, στην αντίθετη περίπτωση, δεν διαβλέπω ποια λύση θα μπορούσε να δοθεί σε μια κατάσταση όπως αυτή που είχε δημιουργηθεί αρχικά εν προκειμένω, εφόσον η έναρξη της διαιτητικής διαδικασίας είναι αδύνατη λόγω της αδράνειας ενός από τα μέρη. Πράγματι, σύμφωνα με την προαναφερθείσα απόφαση Rich, μια ενδεχόμενη διαδικασία αφορώσα τον διορισμό των διαιτητών θα εξέφευγε αναμφισβήτητα, για τον λόγο αυτό, του πεδίου εφαρμογής της Συμβάσεως. Επομένως, δεν θα μπορούσε να αποκλειστεί ο κίνδυνος αρνητικής συγκρούσεως μεταξύ των αποφάσεων.

49. Ακολούθως, όσον αφορά την έννοια της εξαιρέσεως που προβλέπει το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, όπως η έννοια αυτή μπορεί να προσδιοριστεί λαμβανομένου υπόψη του σκοπού για τον οποίο την προέβλεψαν οι συντάκτες της Συμβάσεως, δεν μπορεί να της δοθεί η ευρεία ερμηνεία που προβάλλουν η Γερμανική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου.

50. Οι λόγοι στους οποίους στηρίζεται η εξαίρεση αυτή προκύπτουν σαφώςτα από το κείμενο της εκθέσεως του P. Jenard¹⁸:

«Πολλές διεθνείς συμφωνίες ρυθμίζουν ήδη τα θέματα της διαιτησίας, για την οποία

18 — Έκθεση σχετικά με τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, για τη δικαιοδοσία και την αναγκαστική εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (EE 1966, C 298, σ. 29), γνωστή ως «έκθεση Jenard».

κάνει επίσης μνεία το άρθρο 220 της Συνθήκης της Ρώμης. Το Συμβούλιο της Ευρώπης, εξάλλου, επεξεργάστηκε μια ευρωπαϊκή σύμβαση που ενοποιεί το δίκαιο στα θέματα διαιτησίας και η οποία κατά πάσα πιθανότητα θα συνοδεύεται από ένα πρωτόκολλο που προορίζεται να διευκολύνει την αναγνώριση και εκτέλεση των διαιτητικών αποφάσεων, σε βαθμό μεγαλύτερο από αυτόν της Συμβάσεως της Νέας Υόρκης. Για τον λόγο αυτό κρίθηκε προτιμότερο να αποκλειστούν οι υποθέσεις διαιτησίας.»¹⁹

51. Επομένως, ο σκοπός ήταν να αποφευχθεί η σωρευτική εφαρμογή της Συμβάσεως των Βρυξελλών με διατάξεις του διεθνούς δικαίου, είτε προϋπάρχουσες είτε μελλοντικές.

52. Επομένως, η εξαίρεση αυτή δεν μπορεί παρά να έχει την έννοια ότι σκοπεύει να αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως τη διαιτησία, η οποία ρυθμίζεται από άλλα νομοθετήματα.

53. Όμως, οι προαναφερθείσες διεθνείς συμβάσεις αφορούν πολύ συγκεκριμένες πτυχές των διεθνών διαφορών και, συγκεκριμένα, εκείνες που αφορούν τη διεθνή διαιτησία, αυτή καθαυτή. Έτσι, από τη σχετική μελέτη στην οποία προέβη ο γενικός εισαγγελέας Darmon με τις προτάσεις του επί της προαναφερθείσας αποφάσεως Rich — όπου το ζήτημα αυτό εξετάζεται διεξοδικότερα — προκύπτει ότι οι εν λόγω συμβά-

19 — Ibidem, σ. 41.

σεις αφορούν, κατ' ουσίαν, «την αποτελεσματικότητα των συμβάσεων διαιτησίας και την εκτέλεση των διαιτητικών αποφάσεων»²⁰ ή ακόμη «τη σύμβαση διαιτησίας, τη σύνθεση του διαιτητικού δικαστηρίου, τη διαιτητική διαδικασία, την απαγγελία των αποφάσεων, τη δυνατότητα προσφυγής κατ' αυτών, καθώς και την αναγνώριση και την εκτέλεσή τους»²¹. Επομένως, είναι πρόδηλον ότι οι συμβάσεις αυτές δεν μπορούν να καλύπτουν όλες τις υποθέσεις που θα μπορούσαν να έχουν ως αντικείμενο μια υπαγόμενη σε διαιτησία διαφορά. Πράγματι, το περιεχόμενο των υποθέσεων αυτών είναι ουσιαστικά απεριόριστο και, εν πάση περιπτώσει, ποικίλλει από τη μια διαφορά στην άλλη.

54. Αυτό, άλλωστε, είναι το πνεύμα με το οποίο το Δικαστήριο έχει ήδη οριοθετήσει την εν λόγω εξαίρεση, καθόσον έχει δεχθεί ότι, «αποκλείοντας από το πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης τη διαιτησία, με την αιτιολογία ότι αυτή αποτελεί αντικείμενο διεθνών συμβάσεων, τα συμβαλλόμενα κράτη θέλησαν να αποκλείσουν τη διαιτησία, αυτή καθαυτή, καθ' όλες της τις πλευρές (...)»²².

55. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, όπως προκύπτει από τις εκθέσεις εμπειρογνομόνων, η Σύμβαση δεν μπορεί να εφαρμοστεί «ούτε σε σχέση με την αναγνώριση και την εκτέλεση διαιτητικών αποφάσεων (...) ούτε σχετικά με τον καθορισμό της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων για διαιτητικές διαφορές, π.χ. για τις αγωγές με τις οποίες επιδιώκεται η ακύρωση διαιτητικής αποφάσεως, ούτε,

τέλος, εφαρμόζεται σε σχέση με την αναγνώριση αποφάσεων που εκδόθηκαν μετά την άσκηση τέτοιων αγωγών.»²³

56. Στην πραγματικότητα, οι υποθέσεις τις οποίες αφορά η εξαίρεση είναι εκείνες που «έχουν ως αντικείμενο να προκαλέσουν την έναρξη διαιτητικής διαδικασίας, όπως είναι οι διαδικασίες ορισμού ή εξαιρέσεως διαιτητή, καθορισμού του τόπου διαιτησίας και παρατάσεως της προθεσμίας που καθορίζεται για την έκδοση της αποφάσεως ή για τις προδικαστικές αποφάσεις για τα ζητήματα ουσίας, όπως αυτές που υπάρχουν στο αγγλικό δίκαιο υπό τη μορφή statement of special case (άρθρο 21 της Arbitration Act του 1950). Εξάλλου, η Σύμβαση δεν εφαρμόζεται στις δικαστικές αποφάσεις με τις οποίες αναγνωρίζεται ότι ισχύει ή είναι άκυρο συνυποσχετικό διαιτησίας ή οι οποίες δίνουν εντολή στους διαδίκους να μην προκαλέσουν διαιτητική διαδικασία επειδή η τελευταία είναι άκυρη». «Η Σύμβαση δεν εφαρμόζεται ούτε στις διαδικασίες και αποφάσεις που αφορούν τις αιτήσεις ακυρώσεως, τροποποιήσεως, αναγνώρισεως και εκτελέσεως διαιτητικών αποφάσεων»²⁴.

57. Πάντως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι «οι υποθέσεις που αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως πρέπει να αποτελούν το κύριο αντικείμενο της δίκης»²⁵.

20 — Παράγραφος 10 των προτάσεων, όπου γίνεται λόγος για τη Σύμβαση της Νέας Υόρκης της 10ης Ιουνίου 1958.

21 — Παράγραφος 11 των προτάσεων, όπου γίνεται λόγος για το υπόδειγμα νόμου Cnudci (Uncitral) του 1985, σχετικά με τη διεθνή εμπορική διαιτησία.

22 — Προαναφερθείσα απόφαση Rich, σκέψη 18· η υπογράμμιση δική μου.

23 — Έκθεση Jenard, σ. 41.

24 — Έκθεση Schlosser, σημεία 64 και 65.

25 — Έκθεση Jenard, σ. 38.

58. Ειδικότερα, «η έννοια της διαιτησίας καλύπτει μόνον τις διαδικασίες διαιτησίας. Κατά συνέπεια, το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, της Συμβάσεως καλύπτει τις διαδικασίες που διεξάγονται ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών *μόνο στην περίπτωση που οι διαδικασίες αυτές αναφέρονται κατά κύριο λόγο σε διαδικασία διαιτησίας και όχι όταν αφορούν παρεμπιπτόντως μόνον το θέμα της ισχύος του συνυποσχετικού διαιτησίας επ' ευκαιρία της εξετάσεως της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου*»²⁶.

59. Το Δικαστήριο έχει πει το εξής: «Για τον καθορισμό του αν μια διαφορά εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη *μόνον το αντικείμενο της διαφοράς αυτής*. Εάν η διαφορά αποκλείεται από το πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως λόγω του αντικειμένου της, όπως είναι, π.χ., ο διορισμός διαιτητή, η ύπαρξη ενός προκαταρκτικού ζητήματος, επί του οποίου ο δικαστής πρέπει να αποφανθεί προς επίλυση της εν λόγω διαφοράς, δεν μπορεί να δικαιολογήσει την εφαρμογή της Συμβάσεως, όποιο κι αν είναι το ζήτημα αυτό»²⁷.

60. Έτσι, όπως ορθώς υπογράμμισαν η Γερμανική Κυβέρνηση και η Deco-Line, εν προκειμένω, πρέπει να εξεταστεί *το αντικείμενο της διαφοράς που έχει υποβληθεί στα ολλανδικά δικαστήρια, προκειμένου να διαπιστωθεί αν εμπίπτει στον οριοθετούμενο κατ' αυτόν τον τρόπο τομέα της διαιτησίας και αν, συνελώς, αποκλείεται από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της Συμβάσεως*.

61. Όμως, από τα πραγματικά περιστατικά και το διαδικαστικό πλαίσιο προκύπτει ότι με την αίτηση του πλάιβαλε στον Ολλανδό δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων η Van Uden σκοπούσε να επιτύχει, κυρίως, την είσπραξη των οφειλομένων δυνάμει της συμβάσεως ποσών τεσσάρων μη εξοφληθέντων τιμολογίων και, επικουρικώς, την είσπραξη μέρους μόνον των ποσών αυτών.

62. Επομένως, το αντικείμενο της αιτήσεώς της ουδόλως ανάγεται στον τομέα της διαιτησίας²⁸. Αντιθέτως, αφορά μια διαφορά εκ συμβάσεως²⁹, υπό την έννοια ότι «στηρίζεται στη μη τήρηση συμβατικής υποχρεώσεως»³⁰.

63. Το γεγονός ότι η υποβληθείσα στα ολλανδικά δικαστήρια διαφορά μπορεί να θεωρηθεί, όπως υποστηρίζουν η Γερμανική Κυβέρνηση και η Deco-Line, ως παρεπόμενη της κύριας διαιτητικής διαδικασίας ουδόλως αναιρεί, κατά την άποψή μου, το συμπέρασμα αυτό.

64. Πράγματι, το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι «το γενικό σύστημα της Συμβάσεως δεν συνδέει κατ' ανάγκην την τύχη παρεπομένου

28 — Βλ., με αυτό το πνεύμα, τα σχόλια του Χ. Ταγαρά επί της προαναφερθείσας αποφάσεως Rich στα *Cahiers de droit européen*, 1992, σ. 668, συγκεκριμένα σ. 670. Ο εν λόγω συγγραφέας διακρίνει μεταξύ των ενδίκων διαφορών που συνδέονται με τη λειτουργία των συμβάσεων διαιτησίας και των ενδίκων διαφορών των οποίων το αντικείμενο είναι ένα ζήτημα ουσίας που εμπίπτει υπό κανονικές συνθήκες στη Σύμβαση των Βρυξελλών, αλλά στο πλαίσιο των οποίων ο ενδιαφερόμενος μπορεί να επικαλεστεί μια συμφωνία περί διαιτησίας. Ενώ στην πρώτη περίπτωση αποκλείεται εντελώς η εφαρμογή της Συμβάσεως των Βρυξελλών, οι ένδικες διαφορές της δεύτερης κατηγορίας υπάγονται στη Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία (ο συγγραφέας τονίζει ότι, πάντως, μπορούν να δημιουργήσουν λεπτά προβλήματα όσον αφορά την αναγνώριση και την εκτέλεση).

29 — Βλ. κατωτέρω, παράγραφο 81 των προκειμένων προτάσεων.

30 — Απόφαση της 8ης Μαρτίου 1988, 9/87, Arcado (Σύλλογη 1988, σ. 1539, σκέψη 13).

26 — Έκθεση Schlosser, σημείο 62, παράγραφος 3· η υπογράμμιση δική μου.

27 — Προαναφερθείσα απόφαση Rich, σκέψη 26· η υπογράμμιση δική μου.

αιτήματος προς εκείνη κυρίου αιτήματος»³¹, υπό την έννοια ότι ένα αίτημα δεν αποκλείεται από το πεδίο της Συμβάσεως για τον λόγο και μόνον ότι το κύριο αίτημα του οποίου είναι παρεπόμενο αποκλείεται από το πεδίο αυτό.

65. Και ως προς το ζήτημα αυτό, το αποφασιστικό κριτήριο είναι το αντικείμενο της διαδικασίας: «Τα επικουρικά αιτήματα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως ανάλογα με τον τομέα που αφορούν και όχι ανάλογα με τον τομέα στον οποίο υπάγεται το κύριο αίτημα.»³²

66. Επομένως, δεν πείθουν τα επιχειρήματα που προβάλλονται προς στήριξη της απόψεως ότι δεν είναι δυνατή η εφαρμογή των διατάξεων της Συμβάσεως.

67. Ασφαλώς, οφείλω να παραδεχθώ ότι η λύση αυτή δεν φαίνεται ικανοποιητική αν αναλογιστεί κανείς το ενδεχόμενο να υποβληθεί η ίδια ένδικη διαφορά συγχρόνως σ' ένα διαιτητικό και σ' ένα κρατικό δικαστήριο.

68. Ωστόσο, φρονώ ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, πρέπει να εφαρμόζονται οι κανόνες του εθνικού δικαίου, «αφού δεν μπορούν να

προβάλλονται έναντι της Συμβάσεως των Βρυξελλών απαιτήσεις βαίνουσες πέραν του αντικειμένου της»³³.

69. Επομένως, η ένσταση ελλείψεως δικαιοδοσίας που θα μπορούσε να προβληθεί στην περίπτωση υποβολής σε δικαστήριο μιας διαφοράς της οποίας το αντικείμενο αφορά τομέα που εμπίπτει στη Σύμβαση, προκειμένου να γίνει δεκτή η δικαιοδοσία διαιτητικού δικαστηρίου, εκφεύγει του ελέγχου του Δικαστηρίου. Εναπόκειται αποκλειστικά και μόνο στον εθνικό δικαστή η επίλυση του ζητήματος αυτού, κατ' εφαρμογήν της *lex fori*.

70. Εν προκειμένω, όμως, αρκεί να επισημανθεί ότι ο Ολλανδός δικαστής στηρίχθηκε στο άρθρο 1022, παράγραφος 2, του ΚΠΔ, το οποίο ορίζει ρητά ότι η ρήτρα διαιτησίας δεν αναιρεί τη δικαιοδοσία του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων.

71. Εν πάση περιπτώσει, στην έκθεση Schlosser υπογραμμίζεται ότι «οι θεμελιώδεις αυτές διαφορές ερμηνείας οδηγούν ουσιαστικά σε διαφορετικά αποτελέσματα μόνο σε μία περίπτωση»³⁴: «Αν το δικαστήριο ενός κράτους έχει αγνοήσει την ύπαρξη συνυποσχετικού διαιτησίας ή αρνήθηκε ότι ίσχυε και, κατά συνέπεια, εξέδωσε απόφαση ως προς την ουσία, μπορεί ένα άλλο κράτος μέλος της Κοινότητας να αρνηθεί την αναγνώριση και την εκτέλεση της αποφάσεως

31 — Απόφαση της 6ης Μαρτίου 1980, 120/79, De Cavel (Συλλογή τόμος 1980/1, σ. 393, σκέψη 8, στο εξής: απόφαση De Cavel II).

32 — *Ibidem*, σκέψη 9.

33 — Audit, B.: «L'arbitre, le juge et la convention de Bruxelles», *L'internationalisation du droit — Mélanges en l'honneur d'Yvon Loussouart*, Dalloz, 1994, σ. 15, 19.

34 — Σημείο 61, στο τέλος.

αυτής, με την αιτιολογία ότι, στην πραγματικότητα, το συνυποσχετικό διαιτησίας ίσχυε και ότι η απόφαση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως, δυνάμει του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4;» Η μοναδική αυτή δυσχέρεια μπορεί, κατά την άποψη του εν λόγω εμπειρογνώμονα, να διευθετηθεί ευχερώς: «Το δικαστήριο του κράτους αναγνωρίσεως δεν έχει πλέον καμία ελευθερία: αν το δικαστήριο του κράτους εκδόσεως της αποφάσεως έχει εκδώσει απόφαση κατά την εξέταση της δικαιοδοσίας του για την εφαρμογή της Συμβάσεως, το δικαστήριο του κράτους αναγνωρίσεως και εκτελέσεως δεσμεύεται από την απόφαση αυτή.»³⁵

72. Επομένως, καταλήγω ότι η ύπαρξη διαιτητικής διαδικασίας δεν εμποδίζει την εφαρμογή των διατάξεων της Συμβάσεως στην υπό κρίση υπόθεση.

73. Κατόπιν της εξετάσεως του προκαταρκτικού αυτού ζητήματος, έρχομαι στα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο ερωτήματα.

B — Ως προς την εφαρμογή του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως

74. Με το πρώτο ερώτημά του, το Hoge Raad ερωτά αν το άρθρο 5, σημείο 1, της Συμβάσεως απονέμει διεθνή δικαιοδοσία στον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων, όπως είναι η προβλεπόμενη από τον ΚΠΔ,

με την οποία ζητείται να επιβληθεί, με προσωρινώς εκτελεστή διάταξη, υποχρέωση εξοφλήσεως χρέους, ή αν η δικαιοδοσία του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων δυνάμει της διατάξεως αυτής εξαρτάται από την προϋπόθεση να είναι δυνατή η εκτέλεση εντός του κράτους του.

75. Το τρίτο ερώτημα τίθεται για την περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο θα θεωρήσει την εν λόγω προϋπόθεση αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως: στην περίπτωση αυτή, πρέπει να πληρούνται η προϋπόθεση αυτή κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως ή αρκεί η πιθανολόγηση ότι θα πληρωθεί στο μέλλον;

76. Σε τελική ανάλυση, ζητείται να κριθεί αν μια διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων, όπως είναι η διαδικασία της κύριας δίκης, εμπίπτει στο άρθρο 5, σημείο 1, της Συμβάσεως και, αν ναι, υπό ποιες προϋποθέσεις.

77. Μολονότι από τη διατύπωση του πρώτου ερωτήματος προκύπτει ότι το Hoge Raad φαίνεται να εκλαμβάνει ως δεδομένη την ύπαρξη διεθνούς δικαιοδοσίας του ολλανδικού δικαστηρίου για την κατ' ουσίαν εξέταση της διαφοράς μεταξύ των μερών, τούτο πρέπει να επαληθευθεί εν τάχει, προτού εξεταστεί αν η δικαιοδοσία αυτή καλύπτει τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

78. Ευθύς εξ αρχής, πρέπει να σημειωθεί ότι, εξαιρουμένης της Deco-Line, κανείς από τους μετέχοντες στη διαδικασία δεν αμφισβητεί ότι, δυνάμει του άρθρου 5, σημείο 1,

³⁵ — Σημείο 62, στο τέλος.

το ολλανδικό δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων έχει διεθνή δικαιοδοσία για την αίτηση της Van Uden — εκτός, βέβαια, αν αποκλειστεί η εφαρμογή των κανόνων της Συμβάσεως, βάσει μιας ερμηνείας του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, της Συμβάσεως, την οποία απέρριψα.

79. Ως γνωστόν, η διάταξη του άρθρου 5, σημείο 1, παρέχει στον ενάγοντα τη δυνατότητα να προκρίνει, αντί της γενικής κατ' αρχήν διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστή του *forum* του εναγομένου, τη διεθνή δικαιοδοσία του δικαστή που παρουσιάζει τον στενότερο τοπικό σύνδεσμο με μια διαφορά «εκ συμβάσεως», έτσι ώστε, «λόγω των στενών σχέσεων που δημιουργούνται από μια σύμβαση μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, το σύνολο των δυσχερειών που ενδέχεται να ανακύψουν επ' ευκαιρία της εκπλήρωσής μιας συμβατικής υποχρέωσης να μπορούν να φέρονται ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου: του δικαστηρίου του τόπου της εν λόγω εκπλήρωσής»³⁶.

80. Η εν λόγω προαιρετική συμπληρωματική δικαιοδοσία προϋποθέτει την πλήρωση διαφόρων προϋποθέσεων, οι οποίες, εν προκειμένω, συντρέχουν όλες.

81. Πρώτον, αφ' ης στιγμής έχει αποκλειστεί η εφαρμογή του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, είναι αναμφισβήτητο ότι η διαφορά που έχει υποβληθεί στην κρίση του δικαστή αποτελεί «διαφορά εκ συμβάσεως». Μολονότι, ενίοτε, δεν είναι απολύτως βέβαιο αν μια διαφορά αποτελεί διαφορά εκ συμβάσεως, έννοια στην οποία το Δικαστήριο αποδίδει αυτοτελή χαρακτηρισμό³⁷, μια αί-

τηση εξοφλήσεως του συνόλου ή μέρους απαιτήσεως απορρέουσας από σύμβαση «έχει ως βάση την ίδια τη σύμβαση και εμπίπτει, κατά συνέπεια, στις διαφορές εκ συμβάσεως κατά την έννοια του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως», εφόσον «στηρίζεται στη μη τήρηση συμβατικής υποχρέωσης»³⁸.

82. Δεύτερον, ο «τόπος όπου εκπληρώθηκε ή πρέπει να εκπληρωθεί η παροχή» μπορεί εν προκειμένω να προσδιοριστεί ευχερώς. Στην υπό κρίση περίπτωση, η αίτηση στηρίζεται σε μία και μόνη υποχρέωση: πρόκειται για την υποχρέωση προς καταβολή που υπέχει η Deco-Line έναντι της Van Uden, ενώ «ο τόπος εκπλήρωσής της υποχρέωσης προς καταβολή (...) πρέπει να καθορίζεται σύμφωνα με το ουσιαστικό δίκαιο που διέπει την επίδικη παροχή σύμφωνα με τους κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του επιληφθέντος δικαστηρίου»³⁹. Εν προκειμένω, το ολλανδικό δευτεροβάθμιο δικαστήριο διαπίστωσε ότι «η καταβολή του οφειλόμενου από την Deco-Line ναύλου έπρεπε να πραγματοποιηθεί στις Κάτω Χώρες»⁴⁰.

83. Επομένως, είναι αναμφισβήτητο ότι ο επιληφθείς Ολλανδός δικαστής έχει διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως. Κατά την άποψή μου, είναι άνευ σημασίας το γεγονός ότι η αίτηση της Van Uden υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων.

38 — Προαναφερθείσα απόφαση Arcado, σκέψεις 12 και 13.

39 — Απόφαση της 29ης Ιουνίου 1994, C-288/92, Custom Made Commercial (Συλλογή 1994, σ. I-2913, σκέψη 29), η οποία εφαρμόζει τις αρχές που διατυπώθηκαν με τις αποφάσεις της 6ης Οκτωβρίου 1976, 12/76, Tessili (Συλλογή τόμος 1976, σ. 533, σκέψη 13), και της 15ης Ιανουαρίου 1987, 266/85, Shenavai (Συλλογή 1987, σ. 239, σκέψη 7).

40 — Σημείο 9 της αποφάσεως που εξέδωσε το Gerechtshof te 's-Gravenhage, όπως παρατίθεται στη σελίδα 6 της γαλλικής μεταφράσεως των παρατηρήσεων της Deco-Line.

36 — Απόφαση της 22ας Μαρτίου 1983, 34/82, Peters (Συλλογή 1983, σ. 987, σκέψη 12).

37 — *Ibidem*, σκέψη 10.

84. Συγκεκριμένα, επιβάλλεται να υπομνηστεί, κατ' αρχάς, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1 αυτής, η Σύμβαση εφαρμόζεται «ανεξάρτητα από το είδος του [επιληφθέντος] δικαστηρίου».

85. Επιπλέον, στο πλαίσιο της Συμβάσεως, είναι άνευ σημασίας η φύση του αιτουμένου μέτρου. Πράγματι, με την προαναφερθείσα απόφαση De Cavel I, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι «η Σύμβαση δεν παρέχει καμία νομική βάση που να επιτρέπει να γίνεται διάκριση ως προς το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της μεταξύ προσωρινών και οριστικών μέτρων»⁴¹.

86. Ομοίως, και ανεξάρτητα από το ζήτημα ποιος είναι ο χαρακτηρισμός που πρέπει να δοθεί υπό την έννοια της Συμβάσεως στο μέτρο που ζήτησε η Van Uden κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων⁴², δεν υπάρχει κανένας λόγος να γίνει διάκριση, στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως, με κριτήριο τη φύση της διαδικασίας που έχει κινηθεί. Όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας Warner στις προτάσεις του στην προαναφερθείσα υπόθεση De Cavel I, «θα ήταν περιεργό η εφαρμογή της Συμβάσεως να εξαρτάται από το ειδικό δικαστήριο ή από το είδος της διαδικασίας που θα επέλεγε ο αιτών, ο ενάγων ή οποιοσδήποτε άλλος παραπονούμενος»⁴³.

87. Το άρθρο 24 της Συμβάσεως ουδόλως θίγει το συμπέρασμα αυτό.

88. Ακόμη κι αν το μέτρο που ζητείται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων θεωρηθεί ως «ασφαλιστικό μέτρο» υπό την έννοια της διατάξεως αυτής⁴⁴, η εν λόγω διάταξη δεν μπορεί να απονείμει αποκλειστική δικαιοδοσία στον τομέα αυτό. Η διάταξη αυτή απλώς επιτρέπει στον δικαστή που δεν έχει δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υποθέσεως να διατάξει τέτοιου είδους μέτρα σε υποθέσεις που εμπίπτουν στη Σύμβαση, στην περίπτωση που ο αιτών επιλέξει να απευθυνθεί σ' αυτόν, και όχι στον δικαστή άλλου συμβαλλομένου κράτους, ο οποίος έχει δικαιοδοσία ως προς την ουσία.

89. Εν πάση περιπτώσει, ο αιτών είναι απόλυτα ελεύθερος να επιλέξει να μην κάνει χρήση της δυνατότητας αυτής, αλλά να περιοριστεί στην επίκληση μιας από τις λοιπές βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπει η Σύμβαση. Έτσι, ο δικαστής που, δυνάμει του άρθρου 5, σημείο 1, έχει διεθνή δικαιοδοσία ως προς την ουσία, έχει κατά μείζονα λόγο δικαιοδοσία όσον αφορά ένα «ασφαλιστικό μέτρο» υπό την έννοια του άρθρου 24: «(...) το άρθρο 24 παρέχει στον αιτούντα μια δυνατότητα, χωρίς όμως να τον εμποδίζει, εάν το προτιμά, να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων από τον δικαστή που έχει διεθνή δικαιοδοσία ως προς την ουσία· φυσικά, η εν λόγω δικαιοδοσία ως προς την ουσία εμπεριέχει πάντοτε τη δικαιοδοσία για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων»⁴⁵.

41 — Σκέψη 9.

42 — Θα αναφερθώ στην εν λόγω πτυχή του ζητήματος κατωτέρω, στο πλαίσιο της εξετάσεως του άρθρου 24.

43 — Σ 608.

44 — Ως προς το ζήτημα αυτό, βλ. κατωτέρω όσα εκτίθενται σχετικά με το άρθρο 24.

45 — Gaudemet-Tallon, H., όπ.π., σημείο 267.

90. Βέβαια, το μέτρο που καλείται να διατάξει ο επιληφθείς δυνάμει του άρθρου 5, σημείο 1, δικαστής πρέπει να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως. Όπως εκτέθηκε ανωτέρω, δεδομένου ότι ότι δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, σημείο 4, και ότι το αντικείμενο της υποβληθείσας στο ολλανδικό δικαστήριο διαφοράς αφορά υποχρέωση απορρέουσα από σύμβαση, η προϋπόθεση αυτή πληρούται εν προκειμένω.

91. Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος ζητείται από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν η δυνάμει του άρθρου 5, σημείο 1, δικαιοδοσία ως προς μια αίτηση ασφαλιστικών μέτρων με την οποία ζητείται η επιβολή υποχρεώσεως προς καταβολή χρηματικού ποσού εξαρτάται από την πρόσθετη προϋπόθεση να είναι η εκδοθησομένη απόφαση εκτελεστή εντός του κράτους του επιληφθέντος δικαστή.

92. Ο λόγος για τον οποίο το Hoge Raad θέτει το ερώτημα αυτό είναι, ως φαίνεται, ότι οι εφαρμοζόμενες στον τομέα αυτό διατάξεις του εθνικού του δικαίου προβλέπουν μια τέτοιου είδους προϋπόθεση⁴⁶, ενώ ο εναγόμενος της κύριας δίκης δεν διαθέτει στις Κάτω Χώρες κανένα περιουσιακό στοιχείο δυνάμει να αποτελέσει αντικείμενο κατασχέσεως.

93. Ωστόσο, όπως τονίζει η Γερμανική Κυβέρνηση⁴⁷, από τη διατύπωση του άρθρου 5, σημείο 1, δεν προκύπτει τέτοια προϋπόθεση.

94. Επιπλέον, η διάταξη αυτή ουδόλως παραπέμπει σε εθνικές διατάξεις. Αντιθέτως, προσδιορίζει απευθείας το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία. Επομένως, θα ήταν ασυμβίβαστο προς αυτόν τον άμεσο προσδιορισμό να εξαρτηθεί η διεθνής δικαιοδοσία από προϋποθέσεις του εσωτερικού δικαίου.

95. Επιπλέον, όπως τονίζει η Επιτροπή⁴⁸, θα ήταν παράλογο να εξαρτηθεί, δυνάμει του άρθρου 5, σημείο 1, η διεθνής δικαιοδοσία από την προϋπόθεση να μπορεί η εκδοθησομένη διάταξη ασφαλιστικών μέτρων να είναι εκτελεστή στο κράτος του επιληφθέντος δικαστηρίου, αφ' ης στιγμής η Σύμβαση των Βρυξελλών καταρτίστηκε ακριβώς προκειμένου να διασφαλιστεί η «ελεύθερη κυκλοφορία των δικαστικών αποφάσεων» εντός της κοινής αγοράς⁴⁹. Ο τίτλος III αυτής καθιστά δυνατή, ειδικότερα, τη διασφάλιση εντός των συμβαλλομένων κρατών μιας ταχείας και συνοπτικής διαδικασίας αναγνώρισεως και εκτελέσεως μιας αποφάσεως εκδοθείσας σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος.

96. Επομένως, ως προς το πρώτο ερώτημα — χωρίς τούτο να σημαίνει ότι πρέπει να δοθεί απάντηση στο τρίτο ερώτημα — καταλήγω ότι το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως έχει αυτή τη διεθνή δικαιοδοσία ανεξαρτήτως της φύσεως της διαδικασίας στο πλαίσιο της οποίας επελήφθη της υποθέσεως. Έτσι, το εν λόγω δικαστήριο μπορεί, στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας του αυτής, να διατάξει, με προσωρινώς εκτελε-

46 — Βλ. παράγραφο 13 των προκειμένων προτάσεών μου.

47 — Σ. 8 της γαλλικής μεταφράσεως των παρατηρήσεών της· με αυτό το πνεύμα βλ., επίσης, τις παρατηρήσεις της Van Uden, σημείο 1.4.

48 — Σημείο 24 των παρατηρήσεών της.

49 — Απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1988, 145/86, Hoffmann (Συλλογή 1988, σ. 645, σκέψη 10), η οποία επαναλαμβάνει τη διατύπωση της εκθέσεως Jenard, σ. 70.

στή διάταξη περί ασφαλιστικών μέτρων, την καταβολή χρηματικού ποσού, χωρίς αυτή η διεθνής δικαιοδοσία να μπορεί να εξαρτηθεί από την προϋπόθεση της εκτελεστότητας της διατάξεως αυτής εντός του κράτους του.

Γ — Ως προς το άρθρο 24 της Συμβάσεως

97. Από τούτο πρέπει να αντληθούν δύο συνέπειες.

98. Πρώτον, εφόσον ο επιληφθείς δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων έχει διεθνή δικαιοδοσία για διαφορές εκ συμβάσεως, υπό την ιδιότητά του ως δικαστή του «τόπου όπου εκπληρώθηκε ή πρέπει να εκπληρωθεί η παροχή», ο δικαστής αυτός δεν είναι υποχρεωμένος να στηριχθεί στις βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπει το εθνικό του δίκαιο. Ειδικότερα, δεν χρειάζεται να γίνει επίκληση του άρθρου 126, τρίτο εδάφιο, του ΚΠΔ, (το οποίο περιλαμβάνεται στον κατάλογο των «υπέρμετρων βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας» που απαριθμούνται στο άρθρο 3, δεύτερο εδάφιο, της Συμβάσεως και του οποίου, επομένως, δεν μπορεί να γίνει επίκληση προκειμένου να εναχθεί ένα πρόσωπο ενώπιον των ολλανδικών δικαστηρίων).

99. Δεύτερον, εφόσον γίνει δεκτό, όπως προτείνω, ότι, δυνάμει του άρθρου 5, σημείο 1, ο Ολλανδός δικαστής έχει διεθνή δικαιοδοσία επί αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, παρέλκει η διερεύνηση του αν η δικαιοδοσία του μπορεί να στηριχθεί επίσης στο άρθρο 24. Παρέλκει κατ' αρχήν η απάντηση στα ερωτήματα 4 έως 8.

100. Επομένως, επικουρικός μόνο θα ασχοληθώ κατωτέρω με τη διάταξη αυτή.

101. Κατά τη διάρκεια της εθνικής διαδικασίας, ο πρόεδρος του *Rechtbank te Rotterdam* έκρινε ότι η δικαιοδοσία του να αποφανθεί επί της αιτήσεως που υπέβαλε η *Van Uden* κατά τη διαδικασία «*kort geding*» στηριζόταν στο άρθρο 24 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, και όχι στο άρθρο 5, σημείο 1, αυτής, παρά το γεγονός ότι, όπως προαναφέρθηκε, είχε τη δυνατότητα να επικαλεστεί το άρθρο αυτό.

102. Κατά συνέπεια, με τα ερωτήματά του 4 έως 8, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το άρθρο 24 της Συμβάσεως έχει εφαρμογή επί αιτήσεως όπως η υποβληθείσα στην κύρια δίκη και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, υπό ποιες προϋποθέσεις.

103. Έτσι, (με το τέταρτο ερώτημα) το Δικαστήριο καλείται να εξετάσει ακόμη μια φορά το πρόβλημα αν ένα μέτρο του οποίου η λήψη απαιτείται λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της υποθέσεως και το οποίο διατάσσεται, με προσωρινώς εκτελεστή διάταξη, κατά τη διαδικασία *kort geding*, μπορεί να θεωρηθεί «ασφαλιστικό μέτρο» υπό την έννοια του άρθρου 24 της Συμβάσεως. Αυτό ήταν το ένα από τα ερωτήματα που είχε

υποβάλει το Hoge Raad στο Δικαστήριο στο πλαίσιο της προαναφερθείσας υποθέσεως W. κατά H.⁵⁰ Στην υπόθεση εκείνη το Δικαστήριο δεν χρειάστηκε να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού⁵¹.

104. Πράγματι, με τα λοιπά υποβληθέντα ερωτήματα ζητείται από το Δικαστήριο, κατ' ουσίαν, να διευκρινίσει τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 24. Τα ερωτήματα αυτά διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: η πρώτη αφορά τα «ασφαλιστικά μέτρα» (ερωτήματα 4 και 6), ενώ η δεύτερη τη διεθνή δικαιοδοσία (ερωτήματα 5, 7 και 8).

1. Ως προς την έννοια των ασφαλιστικών μέτρων

105. Είναι πρόδηλον ότι το άρθρο 24 εφαρμόζεται μόνον εάν τα αιτούμενα «ασφαλιστικά μέτρα» εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως: «Δεν δύναται να γίνει επίκληση [του άρθρου 24] προκειμένου να περιληφθούν στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως προσωρινά ή συντηρητικά μέτρα που αφορούν υποθέσεις που εξαιρούνται από το πεδίο αυτό»⁵². Όπως προαναφέρθηκε, η προϋπόθεση αυτή πληρούται εν προκειμένω.

106. Όσον αφορά τα μέτρα τα οποία αφορά η διάταξη αυτή και τα οποία είναι, σύμφωνα με τη διατύπωση που χρησιμοποίησε το Δικαστήριο, ικανά «να διασφαλίσουν ποιικής φύσεως δικαιώματα»⁵³, οι θεωρητικοί του δικαίου επισημαίνουν συχνά τη δυσχέρεια οριοθέτησεως του περιεχομένου τους. Συγκεκριμένα, «το γεγονός ότι η Σύμβαση των Βρυξελλών δεν καθιερώνει μια ομοιόμορφη έννοια των ασφαλιστικών μέτρων ενέχει τον κίνδυνο να εγκαθιδρυθούν στα κράτη μέλη μηχανισμοί έννομης προστασίας που διαφέρουν αισθητά μεταξύ τους»⁵⁴.

107. Εν πάση περιπτώσει, το Δικαστήριο προέκρινε έναν «κοινοτικό» ορισμό της εν λόγω έννοιας:

«Ως “ασφαλιστικά μέτρα” υπό την έννοια του άρθρου 24 πρέπει να θεωρούνται τα μέτρα τα οποία, σε υποθέσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως, αποβλέπουν στη διατήρηση μιας πραγματικής ή νομικής καταστάσεως προς διασφάλιση των δικαιωμάτων των οποίων η αναγνώριση ζητείται εξάλλου από το δικαστήριο της ουσίας»⁵⁵.

108. Μπορεί να γίνει δεκτό ότι τα μέτρα που λαμβάνει ένα ολλανδικό δικαστήριο κατά τη

50 — Το ίδιο ερώτημα έχει υποβληθεί στο Δικαστήριο από το Bundesgerichtshof, από το οποίο ζητήθηκε να αποφανθεί επί της αναγνώσεως και της εκτελέσεως μιας αποφάσεως εκδοθείσας από το Arrondissementsrechtbank te Leeuwarden κατόπιν μιας διαδικασίας kort geding, στην εκκρεμούσα τώρα υπόθεση C-99/96, Mietz (δημοσίευση στην ΕΕ της 18ης Μαΐου 1996).

51 — Πράγματι, το Δικαστήριο έκρινε στην υπόθεση εκείνη ότι το αιτούμενο στη διαδικασία της κύριας δίκης μέτρο αφορούσε έναν τομέα (τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων) που αποκλείεται από το πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως.

52 — Προαναφερθείσες αποφάσεις W. κατά H., σκέψη 12, και De Cavel I, σκέψη 9.

53 — Απόφαση της 26ης Μαρτίου 1992, C-261/90, Reichert κ.λπ. (Συλλογή 1992, σ. I-2149, σκέψη 32, στο εξής: απόφαση Reichert II), και προαναφερθείσα απόφαση De Cavel I, σκέψη 8.

54 — Tarzia, G.: «Les mesures provisoires dans les pays de la C. E. E.», *Annales de droit de Louvain*, 1996, αριθ. 1, σ. 163, σημείο 1.

55 — Προαναφερθείσα απόφαση Reichert II, σκέψη 34, με την οποία το Δικαστήριο, στηριζόμενο στην ομοιότητα αυτή, δήχθηκε ότι η προβλεπόμενη από το γαλλικό δικαιο πλαισίονη αγωγή δεν υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 24.

διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, όπως είναι αυτή που ρυθμίζεται από τα άρθρα 289 επ. του ΚΠΔ, ανταποκρίνονται στον ορισμό αυτό;

109. Το ερώτημα αυτό είναι δικαιολογημένο, κατά την άποψη ενός συγγραφέα, επειδή «(...) η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (kort geding) έχει εξελιχθεί στην πράξη σε πολύ μεγάλο βαθμό στην Ολλανδία. Από ταχεία και προσωρινή διαδικασία, η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων έχει εξελιχθεί εν πολλοίς σε επείγουσα διαδικασία με οριστικό χαρακτήρα (...). Πράγματι, κοινωνικά ή οικονομικά προβλήματα πολύ μεγάλης σημασίας, τα οποία απαιτούν επείγουσα λύση, όπως, π.χ., η διαταγή παύσεως μιας απεργίας, αποτελούν συχνά το αντικείμενο διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, η ουσία της οποίας δεν πρόκειται πλέον να εξεταστεί από τα τακτικά δικαστήρια. Πράγματι, οι Ολλανδοί δικαστές ασφαλιστικών μέτρων χρησιμοποιούν ελάχιστα τη δυνατότητα που τους παρέχεται να υποχρεώνουν τους διαδίκους να κινήσουν δίκη επί της ουσίας της υποθέσεως εντός ορισμένης προθεσμίας, με αποτέλεσμα να αναιρείται κατ' ουσίαν ο προσωρινός χαρακτήρας της διαδικασίας»⁵⁶.

110. Ο λόγος είναι ότι, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση που προτείνει ένας άλλος συγγραφέας⁵⁷, η ολλανδική διαδικασία kort geding συγκαταλέγεται, όπως, π.χ., η γαλλική référé-provision, μεταξύ των «μέτρων που προδικάζουν ολικά ή μερικά την απόφαση επί της ουσίας», και τα οποία διακρίνονται από τα άλλα, συνηθέστερα, προσωρινά μέτρα, που προβλέπονται σε άλλα νομικά συστήματα, όπως είναι τα «συντηρητικά μέτρα με τη στενή έννοια του όρου, [τα

οποία] έχουν ως σκοπό να διασφαλιστεί η εκτέλεση ή να επέλθει προκαταβολικώς η υλοποίησή της», ή τα «μέτρα αναμονής και διασφάλισης με σκοπό την προσωρινή ρύθμιση της πραγματικής καταστάσεως σε σχέση με μια αμφισβητούμενη νομική κατάσταση».

111. Όμως, ορισμένοι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι «μπορεί (...) να θεωρηθεί ότι το γράμμα του άρθρου 24 επιβάλλει μια αυστηρή διάκριση μεταξύ των ασφαλιστικών μέτρων και της ουσίας της υποθέσεως, οπότε κάθε μέτρο που προδικάζει την απόφαση επί της ουσίας της υποθέσεως παύει να αποτελεί ασφαλιστικό μέτρο υπό την έννοια της Συμβάσεως των Βρυξελλών»⁵⁸. Αυτή ήταν η άποψη που υποστήριξε και η Επιτροπή στην προαναφερθείσα υπόθεση W. κατά H.

112. Ωστόσο, φρονώ ότι ένα μέτρο με το οποίο ο οφειλέτης υποχρεώνεται, με προσωρινώς εκτελεστή διάταξη, να καταβάλει χρηματικό ποσό⁵⁹, όπως αυτό που διατάχθηκε εν προκειμένω, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, βάσει των άρθρων 289 επ. του ΚΠΔ, μπορεί να θεωρηθεί ότι «αποβλέπ[ει] στη διατήρηση μιας πραγματικής ή νομικής καταστάσεως προς διασφάλιση των δικαιωμάτων των οποίων η αναγνώριση ζητείται εξάλλου από το δικαστήριο της ουσίας».

58 — Bischoff, J.-M. και Huet, A.: «Chronique de jurisprudence de la Cour de Justice des Communautés européennes», *Journal du droit international*, 1982, αριθ. 1, σ. 942, συγκεκριμένα σ. 947.

59 — Λόγω της πουιλίας των μέτρων που μπορούν να ληφθούν κατά τη διαδικασία «kort geding», δεν θα εξετάσω εν γένει τη διαδικασία αυτή υπό το φως του άρθρου 24 της Συμβάσεως, όπως ζητεί το Hoge Raad με το τέταρτο ερώτημά του. Θα εστιάσω τις παρατηρήσεις μου αποκλειστικά στη διαδικασία που έχει κληθεί εν προκειμένω. Κατά συνέπεια, τα ερωτήματα 4 και 6 θα εξεταστούν από κοινού.

56 — Droz, G. A. L., σχόλιο επί της προαναφερθείσας αποφάσεως W. κατά H., *Revue critique de droit international privé*, 1984, σ. 354, σημείο 4.

57 — Tarzia, G., όπ.π., σημείο 2.

113. Πράγματι, πρέπει να σημειωθεί, πρώτον, ότι το γεγονός ότι το μέτρο αυτό αφορά την καταβολή χρηματικού ποσού δεν μπορεί να εμποδίσει τον χαρακτηρισμό του ως «ασφαλιστικού» μέτρου.

114. Εν πάση περιπτώσει, αυτό είναι το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 21ης Μαΐου 1980, 125/79, *Denilauler* (Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 149). Στην εν λόγω υπόθεση, τα προδικαστικά ερωτήματα είχε υποβάλει ένα γερμανικό εφετείο από το οποίο είχε ζητηθεί να κηρύξει εκτελεστή μια διάταξη εκδοθείσα από γαλλικό δικαστήριο, η οποία ήταν προσωρινώς εκτελεστή και η οποία επέτρεπε στον δανειστή να προβεί σε συντηρητική κατάσχεση του λογαριασμού του οφειλέτη του σε τράπεζα της Γερμανίας. Μολονότι το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε ρητά σχετικά με τον χαρακτηρισμό ενός τέτοιου μέτρου υπό το φως του άρθρου 24, ο μόνος λόγος για τον οποίο αρνήθηκε να δεχθεί την εκτελεσιμότητα της αποφάσεως στην υπόθεση εκείνη ήταν ότι ενώπιον του γαλλικού δικαστηρίου δεν είχε διεξαχθεί κατ' αντιμωλία διαδικασία και ότι, επομένως, δεν είχαν τηρηθεί τα δικαιώματα άμυνας. Έχω την εντύπωση ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, το Δικαστήριο δέχθηκε σιωπηρώς ότι τέτοιου είδους μέτρα, μολονότι μπορούν να χαρακτηριστούν ως «ασφαλιστικά» υπό την έννοια του άρθρου 24, δεν μπορούν να τύχουν της εφαρμογής των διατάξεων του τίτλου III, παρά μόνον εάν έχουν διαταχθεί στο πλαίσιο κατ' αντιμωλία διαδικασίας.

115. Ένα περαιτέρω παράδειγμα αποτελεί μια πρόσφατη διάταξη⁶⁰, από την οποία, παρά το γεγονός ότι δεν εκδόθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας αφορώσας τη Σύμβαση

των Βρυξελλών, αλλά επί αναιρέσεως κατά διατάξεως που είχε εκδώσει ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου σε διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων, μπορούν να συναχθούν, κατά την άποψή μου, αρχές δυνάμενες να κατευθύνουν την ερμηνεία στην οποία καλείται να προβεί το Δικαστήριο. Μολονότι:

«Από το κείμενο της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως διαφαίνεται ότι ένα μέτρο συνιστάμενο στην προκαταβολή μέρους της ζητουμένης με την αγωγή της κύριας δίκης αποζημιώσεως, το οποίο σκοπεί να προστατεύσει τα συμφέροντα του αιτούντος μέχρι την ημερομηνία της εκδόσεως της αποφάσεως επί της κύριας δίκης, είναι ασυμβίβαστο προς τις προϋποθέσεις και τη φύση της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, ανεξαρτήτως των πραγματικών και νομικών περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως»⁶¹,

το Δικαστήριο δέχθηκε ότι:

«Δεν μπορεί να αποκλειστεί εκ των προτέρων, κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο, το ενδεχόμενο να είναι μια προκαταβολή — ακόμη και αντιστοίχου προς εκείνο το οποίο αφορά η κύρια αγωγή ποσού — αναγκαία για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της αποφάσεως επί της ουσίας και να φαίνεται, κατά περιήπτωση, δικαιολογημένη, λαμβανομένων υπόψη των εμπλεκόμενων συμφερόντων»⁶².

116. Δεύτερον, το μέτρο που ζητείται κατά τη διαδικασία *kort geding* σκοπεί ακριβώς

60 — Διάταξη της 29ης Ιανουαρίου 1997, C-393/96 P (R), *Antonissen* κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. I-441).

61 — *Ibidem*, σκέψη 35.

62 — *Ibidem*, σκέψη 37.

στην «αναγνώριση δικαιωμάτων των οποίων η αναγνώριση ζητείται εξάλλου από το δικαστήριο της ουσίας», υπό την έννοια ότι δεν έχει οριστικό χαρακτήρα.

117. Πράγματι, το άρθρο 292 του ΚΠΔ προβλέπει ότι τα μέτρα αυτά δεν μπορούν να προδικάζουν την απόφαση επί της κύριας δίκης. Επομένως, δεν έχουν ισχύ δεδικασμένου. Κατά συνέπεια, η προβλεπόμενη από τα άρθρα 289 επ. διαδικασία, όπως έχει διαμορφωθεί με τις διατάξεις αυτές, έχει προσωρινό χαρακτήρα.

118. Το συμπέρασμα αυτό ουδόλως αναιρείται από το γεγονός ότι, όπως φαίνεται, η σημερινή τάση της πρακτικής των ολλανδικών δικαστηρίων έχει ως αποτέλεσμα να είναι συχνό το φαινόμενο να μην εκκρεμεί καμία διαδικασία επί της ουσίας κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων ούτε να κινείται μεταγενέστερα.

119. Πράγματι, το γεγονός ότι το εν λόγω μέτρο αποκτά οριστικό χαρακτήρα, παρά το ότι [από τη φύση του] δεν μπορεί παρά να είναι προσωρινό, οφείλεται αποκλειστικά στη στάση των διαδίκων. Όπως τονίζει η Επιτροπή, «αν ο εναγόμενος αποδέχεται την απόφαση, σ' αυτήν την αποδοχή πρέπει να αποδοθεί το γεγονός ότι ένα μέτρο που έχει προβλεφθεί ως προσωρινό αποκτά οριστικό χαρακτήρα. Ομοίως, οσάκις ο εναγόμενος παραλείπει να ζητήσει την ακύρωση ενός διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου, παρά το γεγονός ότι δεν κινείται διαδικασία επί της ουσίας, η απόφαση αυτή εναπόκειται

αποκλειστικά σ' αυτόν και ουδόλως θίγει τον προσωρινό χαρακτήρα του μέτρου»⁶³.

120. Επομένως, σε απάντηση του τέταρτου και του έκτου ερωτήματος, καταλήγω ότι ένα προσωρινώς εκτελεστό μέτρο, με το οποίο ο οφειλέτης υποχρεώνεται σε καταβολή χρηματικού ποσού και το οποίο διατάσσεται στο πλαίσιο των άρθρων 289 επ. του ΚΠΔ, αποτελεί «ασφαλιστικό μέτρο» υπό την έννοια του άρθρου 24 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

2. Ως προς τη διεθνή δικαιοδοσία

121. Το άρθρο 24, επιτρέποντας την προσφυγή στις δικαστικές αρχές συμβαλλόμενου κράτους, «έστω και αν δικαστήριο άλλου συμβαλλόμενου κράτους έχει, σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υποθέσεως», σκοπεύει να έχει εφαρμογή ανεξαρτήτως του κανόνα περί διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπει η Σύμβαση για την εκδίκαση της ουσίας της υποθέσεως. Επομένως, κάθε δικαστήριο οφείλει να κρίνει αν έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει της *lex fori*.

122. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι, στο πλαίσιο των εξουσιών που απονέμει έτσι στον εθνικό δικαστή το άρθρο 24 της Συμβάσεως, ο δικαστής αυτός οφείλει «(...) να εξαρτά τη λήψη του μέτρου απ' όλες τις προϋποθέσεις

63 — Σημείο 37 των παρατηρήσεών της.

που διασφαλίζουν τον προσωρινό ή συντηρητικό χαρακτήρα του μέτρου που διατάσσεται»⁶⁴.

Ειδικότερα, το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι «(...) η επιβολή τέτοιων μέτρων απαιτεί από την πλευρά του δικαστή ιδιαίτερη προσοχή και βαθιά γνώση των συγκεκριμένων περιπτώσεων επί των οποίων το μέτρο αυτό θα εφαρμοστεί. Ανάλογα με την περίπτωση, και ιδίως και ανάλογα με τα εμπορικά συναλλακτικά ήθη, ο δικαστής πρέπει να μπορεί να περιορίζει χρονικά την επιβολή του μέτρου ή, όσον αφορά τη φύση των περιουσιακών στοιχείων ή των εμπορευμάτων επί των οποίων θα επιβληθεί το ασφαλιστικό μέτρο, να απαιτεί τραπεζική εγγύηση ή να διορίζει μεσεγγυούχο (...)».

123. Επιβάλλονται περαιτέρω προϋποθέσεις για την άσκηση της διεθνούς δικαιοδοσίας;

α) Ως προς την προϋπόθεση της παράλληλης προσφυγής σε άλλο δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υποθέσεως

124. Με το πέμπτο ερώτημά του, το Hoge Raad ερωτά το Δικαστήριο αν η διεθνής δικαιοδοσία που απονέμει το άρθρο 24 προϋποθέτει ότι οπωσδήποτε εκκρεμεί ή μπορεί να κινηθεί διαδικασία επί της ουσίας ενώπιον άλλου δικαστηρίου.

125. Προς απάντηση του ερωτήματος αυτού, παραπέμπω στην άποψη που υποστηρίζουν ορισμένοι θεωρητικοί του δικαίου και την οποία συμμερίζομαι: «(...) το άρθρο 24 εφαρμόζεται ανεξαρτήτως του εάν μια διαδικασία επί της ουσίας της υποθέσεως εκκρεμεί ή όχι ενώπιον άλλου δικαστηρίου (...). Είναι προφανές ότι το άρθρο 24 δεν απαιτεί να έχει ήδη επιληφθεί ένα δικαστήριο αιτήσεως για την κατ' ουσίαν εκδίκαση της διαφοράς, προκειμένου να μπορεί να ζητηθεί από άλλο δικαστήριο η λήψη ασφαλιστικού μέτρου (...)»⁶⁵.

126. Πράγματι, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή⁶⁶, αρκεί να γίνει παραπομπή στη διατύπωση του άρθρου 24, το οποίο παρέχει στον ενάγοντα μια πρόσθετη βάση διεθνούς δικαιοδοσίας, «έτσι και αν δικαστήριο άλλου συμβαλλόμενου κράτους έχει, σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υποθέσεως»⁶⁷.

127. Η διεθνής δικαιοδοσία που απονέμεται δυνάμει του άρθρου 24 καλύπτει μόνον τα ασφαλιστικά μέτρα. Επομένως, όπως προαναφέρθηκε, η διάταξη αυτή δεν ρυθμίζει τη δυνατότητα εκδίκασεως της ουσίας της υποθέσεως. Ωστόσο, το δικαστήριο από το οποίο ζητείται η λήψη τέτοιου είδους ασφαλιστικών μέτρων δεν συμπίπτει κατ' ανάγκη με το δικαστήριο που, δυνάμει των τμημάτων 2 έως 6 του τίτλου II της Συμβάσεως, έχει διεθνή δικαιοδοσία για την εκδίκαση της ουσίας της υποθέσεως. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το άρθρο 24 διευκρινίζει ότι το γεγονός ότι ένα άλλο δικαστήριο έχει διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υποθέσεως ουδόλως εμποδίζει το εν λόγω

65 — Bischoff, J.-M. και Juet, J., όπ.π., σ. 947.

66 — Σημεία 41 επ. των παρατηρήσεών της.

67 — Η υπογράμμιση δική μου.

64 — Προαναφερθείσα απόφαση Denilauler, σκέψη 15.

δικαστήριο, «που είναι [το] πλέον κατάλλη-
λ[ο] να εκτιμήσει τις συνθήκες που μπορούν
να οδηγήσουν στην επιβολή ή την άρνηση
των αιτουμένων μέτρων ή να προσδιορίσει
τους όρους και τις προϋποθέσεις που πρέπει
να τηρήσει ο αιτών, ώστε να εξασφαλιστεί ο
προσωρινός και συντηρητικός χαρακτήρας
των επιτρεπομένων μέτρων»⁶⁸, να διατάξει
τα επίδικα μέτρα.

128. Είναι εντελώς περιττό να απαιτείται
συναφώς να εκκρεμεί ήδη μια διαδικασία
επί της ουσίας της υποθέσεως. Συναφώς,
αρκεί να υπάρχει δυνατότητα εκδίκασης
της υποθέσεως κατ' ουσίαν. Όπως έχω ήδη
υπενθυμίσει, το άρθρο 292 του ΚΠΔ δια-
σφαλίζει κατ' αρχήν τη δυνατότητα αυτή.

129. Επομένως, σε απάντηση του πέμπτου
ερωτήματος, καταλήγω ότι η διεθνής δικαιο-
δοσία που προβλέπει το άρθρο 24 της Συμ-
βάσεως δεν εξαρτάται από την προϋπόθεση
της κινήσεως προηγουμένως διαδικασίας επί
της ουσίας. Συναφώς, αρκεί να υπάρχει
δυνατότητα κινήσεως της διαδικασίας
αυτής.

β) Ως προς τη δυνατότητα του δικαστηρίου
να δεχθεί ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει
μιας υπέρμετρης βάσεως διεθνούς δικαιοδο-
σίας

130. Εάν το δικαστήριο από το οποίο
ζητείται δυνάμει του άρθρου 24 η λήψη
ασφαλιστικού μέτρου εξετάζει τη διεθνή του

δικαιοδοσία με κριτήριο τη *lex fori*, ανακύ-
πτει το ερώτημα εάν όλοι οι κανόνες περί
διεθνούς δικαιοδοσίας των συμβαλλομένων
κρατών μπορούν να αποτελέσουν έρεισμα
για τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων
τους σε υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων ή
εάν, αντιθέτως, το άρθρο 24 συνεπάγεται
τον αποκλεισμό ορισμένων δωσιδικιών. Για
παράδειγμα, επιτρέπεται να στηριχτεί ένας
δικαστής που έχει διεθνή δικαιοδοσία
δυνάμει του άρθρου 24 την απόφασή του σε
κανόνα του εθνικού του δικαίου ο οποίος
έχει χαρακτηριστεί από το άρθρο 3 της Συμ-
βάσεως ως υπέρμετρη βάση διεθνούς
δικαιοδοσίας; Αυτό είναι το αντικείμενο του
πρώτου σκέλους του εβδόμου ερωτήματος.

131. Η Γερμανική Κυβέρνηση τονίζει ότι η
απάντηση στο ερώτημα αυτό έχει ιδιαίτερη
σημασία, επειδή, «δυνάμει του άρθρου 28,
τρίτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών,
η διεθνής δικαιοδοσία του επιληφθέν-
τος δικαστηρίου δεν μπορεί να ελεγχθεί στο
πλαίσιο της αναγνώσεως και της κηρύξεως
εκτελεστού ενός ασφαλιστικού μέτρου και
επειδή οι διατάξεις που διέπουν τη διεθνή
δικαιοδοσία δεν ανάγονται στη δημόσια
τάξη υπό την έννοια του άρθρου 27, σημείο
1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών»⁶⁹.

132. Ως γνωστόν, το άρθρο 3 θεσπίζει την
αρχή ότι ένα πρόσωπο μπορεί να εναχθεί
ενώπιον των δικαστηρίων άλλου συμβαλλό-
μενου κράτους από εκείνο στο έδαφος του
οποίου έχει την κατοικία του «μόνο σύμ-
φωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται
στα τμήματα 2 έως 6 του (...) τίτλου [II της
Συμβάσεως]».

68 — Προαναφερθείσα απόφαση Denilauler, σκέψη 16.

69 — Σημείο II, 4, στοιχείο ε', των παρατηρήσεών της.

133. Ωστόσο, το άρθρο 24 αποτελεί τη μοναδική διάταξη του τμήματος 9 του τίτλου αυτού. Επομένως, οι διατάξεις του άρθρου 3 δεν φαίνονται να εφαρμόζονται σ' αυτό.

γ) Ως προς την προϋπόθεση να είναι το μέτρο εκτελεστό στο κράτος του επιληφθέντος δικαστηρίου

134. Η αποδοχή της εφαρμογής μιας υπέρμετρης βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας στο πλαίσιο της παραπομπής στη *lex fori* την οποία προβλέπει το άρθρο 24 δεν αλλοιώνει, κατά την άποψή μου, την έννοια της εξαιρέσεως που προβλέπει το άρθρο 3.

137. Ορισμένοι θεωρητικοί του δικαίου προσθέτουν ενίοτε μια περαιτέρω προϋπόθεση, κατά την οποία το επιληφθέν δικαστήριο δεν θα πρέπει να δεχθεί ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία για να διατάξει τα μέτρα που αφορά το άρθρο 24, μολονότι η νομοθεσία του του απονέμει διεθνή δικαιοδοσία συνάφως, εφόσον η απόφασή του δεν θα μπορεί να εκτελεστεί παρά μόνον κατόπιν διαδικασίας περί κηρύξεώς της εκτελεστής: κατά την άποψη αυτή, ο δικαστής θα λαμβάνει τα μέτρα αυτά μόνον εάν η απόφασή του μπορεί να εκτελεστεί στο έδαφος του κράτους του ⁷⁰.

135. Αντιθέτως, η λύση αυτή παρουσιάζει ένα πλεονέκτημα. Ενόψει της επείγουσας καταστάσεως η οποία αποτελεί κατά κανόνα την αφορμή για την υποβολή τέτοιου είδους αιτήσεων, ο αιτών τη λήψη ενός μέτρου με σκοπό τη διατήρηση μιας πραγματικής ή νομικής καταστάσεως πρέπει να μπορεί να απευθυνθεί στον εγγύτερο προς αυτόν δικαστή.

138. Η εντελώς γενική διατύπωση του άρθρου 25 ⁷¹ έχει ως αποτέλεσμα να εμπίπτουν στον τίτλο III της Συμβάσεως οι αποφάσεις που διατάσσουν ασφαλιστικά μέτρα: «Το άρθρο 24 δεν αποκλείει να αναγνωριστούν και να επιτραπεί η εκτέλεση, υπό τους όρους των άρθρων 25 έως 49 της Συμβάσεως, ασφαλιστικών μέτρων που διατάχθηκαν στο κράτος προελεύσεως έπειτα από διαδικασία κατ' αντιμωλία.» ⁷²

136. Ασφαλώς, σ' αυτήν την περίπτωση πρέπει να γίνει δεκτή η διεθνή δικαιοδοσία του δικαστηρίου της κατοικίας του ενάγοντος, αντίθετα προς τον βασικό κανόνα που θέτει το άρθρο 2. Ωστόσο, τα μέτρα που θα ληφθούν στο πλαίσιο της διεθνούς δικαιοδοσίας που απονέμει το άρθρο 24 θα έχουν κατ' ανάγκη «ασφαλιστικό» χαρακτήρα. Επομένως, στον ενδιαφερόμενο διάδικο, και κατά περίπτωση στον εναγόμενο, εναπόκειται να προσφύγει, κατόπιν της λήψεως των μέτρων αυτών, αν δεν το έχει ήδη πράξει προγενέστερα, στον δικαστή που έχει διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υποθέσεως.

70 — Βλ., με αυτό το πνεύμα, Béraudo, J.-P., σε *Juris-Classeur «Europe»*, τόμος 6, τεύχος 3030, σημείο 39· Gaudemet-Tallon, H., όπ.π. σημείο 271· Gothe, P. και Hollaux, D., όπ.π. σημεία 202 και 203.

71 — Το άρθρο αυτό προβλέπει τα εξής: «Ως απόφαση, κατά την έννοια της παρούσας Συμβάσεως, νοείται κάθε απόφαση εκδιδόμενη από δικαστήριο συμβαλλόμενου κράτους, οποιαδήποτε και αν είναι η ονομασία της, όπως απόφαση, διαταγή, διαταγή εκτέλεσεως, καθώς και ο καθορισμός της δικαστικής διαπάνης από τον γραμματέα.»

72 — Προαναφερθείσα απόφαση Denilauler, σκέψη 17.

139. Έτσι, ο δικαστής ενός συμβαλλόμενου κράτους μπορεί να έχει διεθνή δικαιοδοσία για να διατάξει ένα τέτοιο μέτρο, ακόμη κι αν το μέτρο αυτό δεν μπορεί να εκτελεστεί παρά μόνο σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος. Επιπλέον, στις προαναφερθείσες αποφάσεις De Cavel I και Denilauler, το Δικαστήριο δεν αμφισβήτησε τη δυνατότητα Γάλλου δικαστή να διατάξει συντηρητικά μέτρα αφορώντα περιουσιακά στοιχεία ενρισκόμενα στη Γερμανία (επίθεση σφραγίδων και κατάσχεση στην υπόθεση De Cavel I· συντηρητική κατάσχεση τραπεζικού λογαριασμού στην υπόθεση Denilauler). Και στις δύο αυτές υποθέσεις, οι λόγοι για τους οποίους έγινε δεκτό ότι το σύστημα αναγνωρίσεως

και εκτελέσεως της Συμβάσεως των Βρυξελλών δεν μπορούσε να εφαρμοστεί στην περίπτωση των αποφάσεων των γαλλικών δικαστηρίων ανάγονταν, αντιστοίχως, στον τομέα του δικαίου τον οποίο αφορούσε η οικεία υπόθεση και στα δικαιώματα άμυνας.

140. Επομένως, ως απάντηση στο δεύτερο σκέλος του εβδόμου ερωτήματος, πρέπει να γίνει δεκτό ότι δεν μπορεί, στο πλαίσιο του άρθρου 24, να απαιτείται να εξαρτάται η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστή από την προϋπόθεση να είναι το μέτρο που θα λάβει εκτελεστό στο έδαφος του κράτους του.

141. Κατά συνέπεια, το όγδοο ερώτημα καθίσταται άνευ αντικειμένου.

IV — Πρόταση

142. Για τους λόγους που προεκτέθηκαν προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει στα ερωτήματα του Hoge Raad der Nederlanden τις ακόλουθες απαντήσεις:

- «1) Η διεθνής δικαιοδοσία επί διαφορών εκ συμβάσεως που έχει ένα δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, που υπογράφηκε στις Βρυξέλλες στις 27 Σεπτεμβρίου 1968, υφίσταται ανεξαρτήτως της φύσεως της διαδικασίας κατά την οποία αυτό έχει επιληφθεί της υποθέσεως. Ειδικότερα, το δικαστήριο συμβαλλόμενου κράτους μπορεί να έχει, δυνάμει της διατάξεως αυτής, διεθνή δικαιοδοσία επί αιτήσεως υποβληθείσας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, με την οποία ζητείται να υποχρεωθεί ο οφειλέτης, διά της αμέσου λήψεως προσωρινού μέτρου, σε καταβολή στον δανειστή χρηματικού ποσού, χωρίς η δικαιοδοσία του δικαστηρίου αυτού να μπορεί να εξαρτηθεί από προϋποθέσεις άσχετες προς το άρθρο 5, σημείο 1, όπως είναι η προϋπόθεση να είναι η εκδοθησομένη απόφαση εκτελεστή εντός του κράτους του επιληφθέντος δικαστηρίου.
- 2) Το γεγονός ότι τα μέρη έχουν προβλέψει με τη σύμβασή τους ρήτρα διαιτησίας έχει, ενδεχομένως, σημασία μόνον υπό το φως της *lex fori*, την οποία θα εφαρμόσει το επιληφθέν δικαστήριο για να βεβαιωθεί ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία.»

143. Επικουρικώς:

«3) Σε απάντηση του τέταρτου και του έκτου ερωτήματος:

Η έννοια των “ασφαλιστικών μέτρων” του άρθρου 24 της Συμβάσεως περιλαμβάνει μια δυνατότητα, όπως αυτή που προβλέπουν τα άρθρα 289 επ. του ολλανδικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, υποβολής, σε επείγουσα περίπτωση, στον πρόεδρο του Arrondissementsrechtbank κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, αιτήσεως με την οποία ζητείται η έκδοση προσωρινώς εκτελεστής διατάξεως προκειμένου να υποχρεωθεί ο οφειλέτης στην καταβολή χρηματικού ποσού προς εκπλήρωση υποχρεώσεως απορρέουσας από σύμβαση.

4) Σε απάντηση του πέμπτου ερωτήματος:

Είναι άνευ σημασίας, στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 24 της Συμβάσεως, το γεγονός ότι έχει κινηθεί ή θα κινηθεί μεταγενέστερα διαδικασία επί της ουσίας, εφόσον η δυνατότητα υποβολής της διαφοράς στο δικαστήριο της ουσίας υφίσταται στο εθνικό δίκαιο.

5) Σε απάντηση του εβδόμου ερωτήματος:

Είναι επίσης άνευ σημασίας το γεγονός ότι ο δικαστής θεμελιώνει τη διεθνή του δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 24 της Συμβάσεως σε διάταξη του εθνικού του δικαίου η οποία μνημονεύεται στο άρθρο 3, δεύτερο εδάφιο της Συμβάσεως.

Η διεθνής δικαιοδοσία ενός δικαστή στο πλαίσιο του άρθρου 24 της Συμβάσεως δεν μπορεί να εξαρτηθεί από την προϋπόθεση να είναι το μέτρο που θα λάβει εκτελεστό στο έδαφος του κράτους του.»